

**BANKACILIK
DÜZENLEME VE DENETLEME
KURUMU**

SAYI: 2012/2

MART 2012

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

9 Mayıs 2012

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

(Mart 2012)

İÇİNDEKİLER

1. Yönetici Özeti	5
2. Personel ve Şube Sayısı	8
3. Aktif/Pasif Gelişimi	11
a) Krediler.....	16
b) Takipteki Alacaklar	22
c) Menkul Değerler Portföyü	26
d) Mevduat.....	30
e) Yurtdışı Bankalara Borçlar.....	35
f) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği	40
4. Kârlılık	44

TABLolar

Tablo 1: Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi).....	8
Tablo 2: Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet).....	9
Tablo 3: Seçilmiş Bilanço Kalemleri	11
Tablo 4: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi.....	14
Tablo 5: Seçilmiş Rasyolar (%)	15
Tablo 6: Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi	17
Tablo 7: Türleri İtibarıyla Krediler	18
Tablo 8: Kredi Türleri ve Banka Grupları İtibarıyla Kredilerin Gelişimi.....	21
Tablo 9: Kredi Türleri İtibarıyla Banka Gruplarının Payları	21
Tablo 10: Menkul Değerlerin Gelişimi	26
Tablo 11: Emanet Kıymetlerin ve Menkul Değerlerin Gelişimi.....	29
Tablo 12:Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi	31
Tablo 13:Mevduatın Vade Dağılımı (%)	32
Tablo 14: Mevduatın Vade Dağılımı	33
Tablo 15:Aylar İtibarıyla Kıymetli Maden Depo Hesaplarının Gelişimi.....	33
Tablo 16:Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan Mevduat.....	34
Tablo 17:Yurtdışı Bankalardan Sağlanan Fonların Gelişimi	35
Tablo 18: Özkaynak Unsurlarının Gelişimi	41
Tablo 19: SYR Bileşenleri	42
Tablo 20: Banka Grupları Bazında Sermaye Yeterliliği Rasyosu.....	42
Tablo 21: Bankacılık Sektörü Karşılaştırmalı Gelir Tablosu.....	44
Tablo 22: Banka Grupları İtibarıyla Özkaynak ve Aktif Karlılığı (%)	54

GRAFİKLER

Grafik 1: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	8
Grafik 2: Krediler ve Mevduat Yıllık Artış Oranları	12
Grafik 3: Toplam Kredilerin Gelişimi.....	16
Grafik 4: Kredilerin Türleri İtibarıyla Dağılımı	17
Grafik 5: Kur Etkisinden Arındırılmış Yıllık Kredi Değişimleri	18
Grafik 6: Türleri İtibarıyla Bireysel Kredilerin Yıllık Artış Oranları	19
Grafik 7: Haftalar İtibarıyla Kullanılan Kredilerin Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları	20
Grafik 8: Takipteki Alacakların Gelişimi.....	23
Grafik 9: Takipteki Alacak Hareketleri.....	23
Grafik 10: Takibe İntikal/ Canlı Krediler ve Takipten Tahsilat/ Takipteki Alacaklar	24
Grafik 11: Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi.....	25
Grafik 12: Menkul Değerlerin Yıllık Gelişimleri	27
Grafik 13: Menkul Değerlerin Portföy Dağılımı.....	27
Grafik 14: Kamu Borç Stoku ve MDC Gelişimi.....	27
Grafik 15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler	28
Grafik 16: Menkul Değerlerin Kullanımına Göre Dağılımı.....	28
Grafik 17: Emanet Kıymetlerin Yerleşiklere Göre Dağılım Payı (%)	29
Grafik 18: Çeyrek Dönemler İtibarıyla Toplam Mevduatın Gelişimi.....	30
Grafik 19:Çeyrek Dönemler İtibarıyla TP ve YP Mevduatın Gelişimi	31
Grafik 20:Mevduatın Türleri İtibarıyla Dağılımı	31
Grafik 21:Tasarruf Mevduatı ile Ticari Mevduatın Gelişimi	32
Grafik 22: Banka Grupları Bazında Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı.....	34
Grafik 23:Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Vade Dağılımı ve Toplam Pasif İçindeki % Payı	36
Grafik 24:Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Kredi ve Mevduat Şeklindeki Fonların Vade Dağılımı ve Gelişimi	37
Grafik 25: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)	40
Grafik 26: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Kümülatif - Aralık 2002 bazlı).....	40
Grafik 27: Sermaye Yeterliliği Rasyosu	41
Grafik 28: Karlılık Göstergeleri	46
Grafik 29: Temel Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)	47
Grafik 30: Çeyrek dönemler İtibarıyla Net Faiz ve Provizyon Sonrası Net faiz Gelirleri.....	49
Grafik 31: Aktif Kalitesine İlişkin Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla).....	49
Grafik 32: Faiz Dışı Giderler ile Sermaye Piyasası İşlem K/Z ve Kambiyo K/Z	50

1. Yönetici Özeti

Mart 2012 itibarıyla¹ Türk Bankacılık Sektörü 195.547 kişi ve 10.579 adet şube ile faaliyet göstermektedir. **Şube** ve **personel sayısında** 2011 yılında gözlenen durağan seyir devam etmektedir. 2012 yılı ilk çeyreğinde personel sayısı 255 kişi, şube sayısı 62 adet artmıştır.

Bankacılık sektörünün **aktif toplamı** 2012 yılının ilk çeyreğinde TL'nin değer kazanmasına da bağlı olarak **%0,9** ile sınırlı bir oranda artarak **1.229 milyar TL** seviyesine ulaşmıştır. Avrupa borç krizi, Avrupa ve ABD bankalarının sermaye ihtiyacı, küresel ekonomideki düşük oranlı büyüme beklentileri, petrol fiyatlarındaki artış gibi uluslar arası gelişmelere ek olarak; cari açık, tasarruf eğilimindeki gerileme ve ekonomide yumuşak/sert iniş tartışmalarının gölgesinde geçen 2012 yılının ilk çeyreğinde TP cinsinden varlıklar %2,9 büyürken, YP varlıklar döviz kurlarındaki azalışın etkisiyle %3,7 (USD bazında %2,1 büyüme) küçülmüştür.

Bankacılık sektörü toplam aktifleri içindeki payı 2011 yılsonuna göre 0,8 puan artarak %56,9'a yükselen toplam **krediler** yılın ilk çeyreğinde 16,2 milyar TL yükselişle Mart 2012 itibarıyla 699,1 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Kredilerdeki enflasyondan arındırılmış yıllık reel artış %14,5 düzeyinde gerçekleşirken, kur etkisinden arındırılmış artış oranı ise %20 olarak hesaplanmaktadır.

Mart 2012 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin %43,6'sı kurumsal/ticari kredilerden, %32,9'u bireysel kredilerden, %23,5'i ise KOBİ kredilerinden oluşmaktadır. 2012 yılının ilk çeyreğinde kredi hacminde gözlenen toplam 16,2 milyar TL'lik artışın 8,5 milyar TL'si (%52,6) kurumsal/ticari kredilerden, 6,1 milyar TL'si (%37,3) bireysel kredilerden, 1,6 milyar TL'si (%10) ise KOBİ'lere kullanılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

2008 ve 2009 yıllarında sürekli artış gösteren sektörün **takipteki alacaklarında** 2010 yılında başlayan düşüş eğilimi, 2011 yılının son çeyreğinde artışa dönmüştür. Artış eğilimi 2012 yılında da devam ederken, takipteki alacaklar yılın ilk çeyreğinde %4,2 artarak Mart

¹ Bu çalışmada yer alan veriler, 07 Mayıs 2012 tarihi itibarıyla bankaların Kurumumuz veri tabanına göndermiş oldukları kesinleşmemiş geçici bilgilerden derlenmiştir. Raporda yer alan tüm tutarlar bilanço değerleri ile ifade edilmiş olup reeskont bakiyelerini içermemektedir.

2012 itibarıyla 19,8 milyar TL seviyesine yükselmiştir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki alacaklarda en fazla artış 405 milyon TL ile bireysel kredilerde gözlenirken; anılan dönemde takipteki kurumsal/ticari krediler 222 milyon TL, takipteki KOBİ kredileri ise 169 milyon TL artış göstermiştir. Takipteki bireysel krediler içerisinde en yüksek artışlar 218 milyon TL ile ihtiyaç ve diğer tüketicilerinde ve 198 milyon TL ile kredi kartı alacaklarında görülmüştür. Halihazırda sektörün takipteki alacaklarındaki artışın, kredilerin temerrüt olasılığındaki yükselmeden ziyade, son yıllarda kredi portföyünde yaşanan büyümeye bağlı olduğu değerlendirilmektedir.

Sektörün **menkul değerler yatırımı**, yılın ilk çeyreğinde 347 milyon TL (%0,1) artarak Mart 2012 itibarıyla 285,3 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Yıllık bazda ise menkul değerler %2,4 (6,8 milyar TL) artmıştır. Yurtiçi ve yurtdışı ekonomik konjonktürde önemli bir olumsuzluk olmadığı sürece bankaların menkul değer plasmanlarını artırmak yerine kredi kullandırma eğiliminde olmaya devam edecekleri değerlendirilmektedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde de devam eden bu eğilim nedeniyle menkul değerlerin toplam aktifler içindeki payı da azalışını sürdürmektedir. Aralık 2010'da %28,6 olan menkul değerlerin toplam aktiflere oranı 2011 yılsonunda %23,4'e, Mart 2012 itibarıyla da %23,2'ye gerilemiştir.

2012 yılının ilk çeyreğinde bankacılık sektörü toplam pasifleri %0,9 oranında büyürken **mevduat** artışının %0,1 düzeyinde kalması mevduatın pasif toplamı içerisindeki payının 0,5 puan azalarak %56,7 düzeyine gerilemesine yol açmıştır. Söz konusu gerilemede, yurtiçi tasarruf oranının tarihi en düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalar ve TCMB repo imkânlarını kullanması ve menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurusu önemli rol oynamıştır.

2011 yılında yükselen altın fiyatlarına paralel olarak mudiler tarafında yoğun ilgi görmeye başlayan kıymetli maden depo hesapları sektörde vadeli ve vadesiz olarak altın yatırımlarının değerlendirilmesinde önemli bir yatırım aracı haline gelmiştir. 2012 yılının ilk çeyreğinde kıymetli maden depo hesaplarının %15,3 (1,2 milyar USD) artarak 9 milyar USD bakiyeye ulaştığı görülmektedir.

Sektörün Mart 2012 döneminde **yurtdışı bankalardan temin edilen borç** toplamı bir önceki yılın aynı dönemine göre %14,9 oranında (13,2 milyar USD) artarak 101,8 milyar USD'ye yükselmiştir. Sektör geneline bakıldığında sendikasyon kredilerinin tamamına yakınının yenilendiği görülmektedir.

2012 yılının ilk çeyreğinde %5,9 (8,5 milyar TL) artan sektörün **özkaynakları**, Mart 2012 itibarıyla 153,2 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yılın ilk üç ayında özkaynaklarda gözlenen artış, büyük ölçüde dönem net karı ile menkul değerler değerleme farklarındaki artıştan kaynaklanmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde sektörün **sermaye yeterliliği rasyosu (SYR)** yılsonuna göre 0,01 puan artarak %16,56 olarak gerçekleşmiştir.

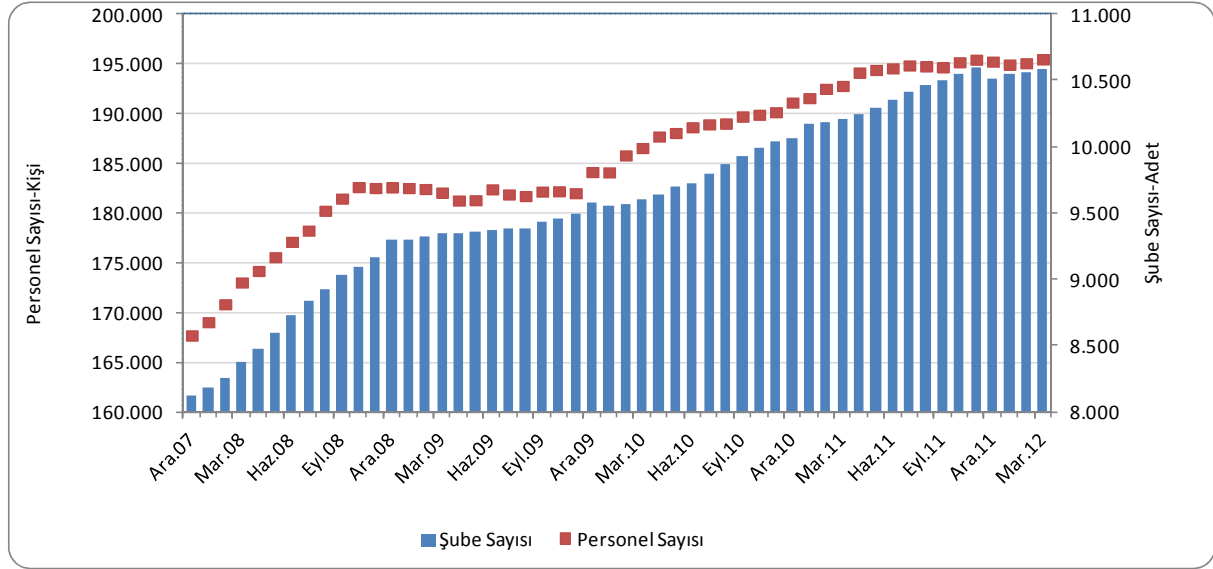
Bankacılık sektörü **dönem net karı** önceki yılın aynı dönemine kıyasla 653 milyon TL (%11,9) artarak Mart 2012'de 6.124 milyon TL'ye yükselmiştir. Sektör karının artışında yükselen net faiz marjı belirleyicidir.

Bankacılık sektörünün 2012 yılının ilk çeyreğini güçlü göstergelerle tamamladığı görülmektedir. Temmuz 2012 itibarıyla yürürlüğe girecek olan Basel II düzenlemeleri kapsamında, bankalarca Kurumumuza yapılan paralel raporlamalara göre Mart 2012 dönemi itibarıyla sektörün SYR'sinde 1,3 puanlık bir düşüş olacağı öngörülmekle birlikte sektörün SYR'si Basel II düzenlemeleri altında dahi oldukça yüksek bir seviyededir.

2. Personel ve Şube Sayısı

Mart 2012 itibarıyla Türk Bankacılık Sektörü 195.547 kişi ve 10.579 adet şube ile faaliyet göstermektedir. Şube ve personel sayısında 2011 yılında gözlenen durağan seyir devam etmektedir. 2012 yılı ilk çeyreğinde personel sayısı 255 kişi, şube sayısı 62 adet artmıştır.

Grafik 1: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Personel sayısı bakımından en fazla artış katılım bankaları ve özel bankalar gruplarında görülmüştür. 2012 yılının ilk çeyreğinde katılım bankalarının personel sayısı 273 kişi, özel bankaların personel sayısı 230 kişi artarken yabancı bankaların personel sayısı 152 kişi azalmıştır. Son bir yıllık dönemde ise kamu bankalarının, katılım bankalarının ve özel bankaların personel sayısında artışa gittiği, yabancı bankaların ve kalkınma yatırım bankalarının personel sayısında azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 1: Sektörün Personel Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Kişi)

Banka Grupları	Aralık 2010	Mart 2011	Aralık 2011	Mart 2012	Değişim (Kişi)	
					Mart 11 Mart 12	Aralık 11 Mart 12
Kamu Bankaları	47.235	47.974	50.239	50.194	2.220	-45
Özel Bankalar	83.587	88.519	89.006	89.236	717	230
Yabancı Bankalar	42.013	37.834	37.069	36.917	-917	-152
Katılım Bankaları	12.677	12.816	13.851	14.124	1.308	273
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	5.370	5.417	4.841	4.798	-619	-43
TMSF Bankaları	298	295	286	278	-17	-8
BANKACILIK SEKTÖRÜ	191.180	192.855	195.292	195.547	2.692	255

Personel sayısındaki 2012 yılı ilk çeyrek artışının (255 kişi), geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında (1.675 kişi), oldukça sınırlı düzeyde kaldığı, benzer bir şekilde, Mart 2012 itibarıyla gerçekleşen yıllık artışın (2.692 kişi) önceki yılın aynı dönem yıllık artışının (6.235 kişi) oldukça gerisinde kaldığı anlaşılmaktadır. Küresel krizin bankacılık sektöründe istihdam artışının azalmasına neden olduğu görülmekte, Mart 2012 itibarıyla istihdam artışının yıllık bazda %57 oranında azaldığı dikkat çekmektedir.

Mart 2012 itibarıyla sektörde 10.579 şube faaliyet göstermektedir. 2012 yılı ilk çeyreğinde kamu bankalarının, özel bankaların ve katılım bankalarının şube sayısında artış görülmektedir. İncelenen dönemde kamu bankalarının şube sayısı 27 adet, özel bankaların şube sayısı 25 adet, katılım bankalarının şube sayısı 10 adet artmıştır. Son bir yıllık dönemde ise başta kamu bankaları olmak üzere bütün banka gruplarının şube sayısında artışa gittiği görülmektedir.

Tablo 2: Sektörün Şube Sayısının Banka Grupları Bazında Dağılımı (Adet)

Banka Grupları	Aralık 2010	Mart 2011	Aralık 2011	Mart 2012	Değişim (Adet)	
					Mart 11 Mart 12	Aralık 11 Mart 12
Kamu Bankaları	2.744	2.793	2.909	2.936	143	27
Özel Bankalar	4.580	4.894	4.943	4.968	74	25
Yabancı Bankalar	2.093	1.848	1.937	1.937	89	0
Katılım Bankaları	607	633	685	695	62	10
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	40	40	41	41	1	0
TMSF Bankaları	2	2	2	2	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	10.066	10.210	10.517	10.579	369	62

2012 yılı ilk çeyreğinde şube sayısı artışı (62 adet) geçen yılın aynı dönemine (144 adet) kıyasla gerilemiş, Mart 2012 itibarıyla gerçekleşen yıllık artış da (369 adet) önceki yılın aynı dönem yıllık artışının (609 adet) gerisinde kalmıştır. Bankacılık sektöründe istihdam artışında görülen yavaşlamaya benzer şekilde şube sayısı artışının da gerilediği dikkat çekmektedir.

Sektörde şubeleşmenin en fazla olduğu bölgeler Marmara Bölgesi (%42), İç Anadolu Bölgesi (%17) ve Ege Bölgesi (%14)'dir. 2012 yılı ilk çeyreğinde yeni açılan şubeler İstanbul (%28), Ankara (%16) ve Kocaeli'nde (%6) yoğunlaşırken kapanan şubeler İstanbul'da (%50) yoğunlaşmıştır.

Mart 2012 itibarıyla sektörde şube başına düşen aktif tutarı 116,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. Yabancı bankalar hariç tüm banka grupları şube sayılarındaki artışa göre daha yüksek oranda bilanço büyümesi gerçekleştirmişlerdir.

Türk Bankacılık Sektörünün yurtdışı şube sayısında 2012 yılı ilk çeyreğinde bir değişiklik olmamıştır. Mart 2012 itibarıyla off-shore şubeler dahil 77 adet yurtdışı şube ve 11 adet temsilcilikle toplamda 17 ülkede faaliyet gösteren sektörün iştirakler de dahil edildiğinde faaliyet gösterdiği yabancı ülke sayısı 31’dir.

3. Aktif/Pasif Gelişimi

Bankacılık sektörünün aktif toplamı 2012 yılının ilk çeyreğinde TL'nin değer kazanmasına da bağlı olarak **%0,9** ile sınırlı bir oranda artarak **1.229 milyar TL** seviyesine ulaşmıştır. 2011 yılının ikinci yarısında gerçekleştirilen kredi maliyetini arttırıcı düzenleme değişiklikleri ile özellikle son çeyrekte Merkez Bankası'nın parasal sıkılaştırma önlemleri çerçevesinde faiz koridorunu genişletmesi ve repo ihaleleri yoluyla yapılan fonlamayı azaltmasının etkisiyle görülen büyüme trendindeki yavaşlama, 2012 yılında da devam etmiştir. Avrupa borç krizi, Avrupa ve ABD bankalarının sermaye ihtiyacı, küresel ekonomideki düşük oranlı büyüme beklentileri, petrol fiyatlarındaki artış gibi uluslar arası gelişmelere ek olarak; cari açık, tasarruf eğilimindeki gerileme ve ekonomide yumuşak/sert iniş tartışmalarının gölgesinde geçen 2012 yılının ilk çeyreğinde TP cinsinden varlıklar %2,9 büyürken, YP varlıklar döviz kurlarındaki azalışın etkisiyle %3,7 (USD bazında %2,1 büyüme) küçülmüştür.

Tablo 3: Seçilmiş Bilanço Kalemleri

Milyon TL	Mart 2012	Değişim (Yıllık)		Değişim (Son Çeyrek)		Milyon TL	Mart 2012	Değişim (Yıllık)		Değişim (Son Çeyrek)	
		Tutar	%	Tutar	%			Tutar	%	Tutar	%
LİKİT AKTİFLER (1)	162.691	31.015	23,6	-4.249	-2,5	MEVDUAT	696.436	67.095	10,7	940	0,1
◦ TCMB	46.094	-5.525	-10,7	6.723	17,1	REPO	97.622	31.654	48,0	669	0,7
KREDİLER	699.095	134.792	23,9	16.202	2,4	YURTDIŞI BORÇLAR (Milyon TL) (2)	179.682	43.784	32,2	-3.569	-1,9
TAKİPTEKİ ALACAKLAR (Brüt)	19.768	847	4,5	796	4,2	◦ YURTDIŞI BORÇLAR (Milyon USD)(2)	101.774	13.201	14,9	4.166	4,3
MENKUL DEĞERLER	285.330	6.772	2,4	347	0,1	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)	22.647	15.494	216,6	4.199	22,8
						ÖZKAYNAKLAR	153.166	18.153	13,4	8.520	5,9
						◦ Dönem Net Karı/Zararı	6.124	653	11,9	-	-
TOPLAM AKTİFLER	1.229.148	182.736	17,5	11.453	0,9	TOPLAM PASİFLER	1.229.148	182.736	17,5	11.453	0,9
GAYRİNAKDİ KREDİLER	223.392	47.800	27,2	4.874	2,2						
DİĞER TAAHHÜTLER	828.466	294.725	55,2	-20.139	-2,4						
TÜREV ÜRÜNLER (3)	322.946	85.188	35,8	29.428	10,0						

(1) Nakit Değerler, Merkez Bankasından, Para Piyasalarından, Bankalardan ve Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar ile Zorunlu Karşılıklar toplamından oluşmaktadır.

(2) Yurtdışı bankalar ve yurtdışı merkez şubelerden sağlanan repo, mevduat, kredi, sendikasyon ve sekürütizasyon kredileri ile sermaye benzeri kredileri içermektedir.

(3) Türev ürünler tek bakaklı olarak alınmıştır.

Bankacılık sektörü, 2012 yılının ilk çeyreğinde de temel olarak krediler ve Merkez Bankasından alacaklar kalemlerinden kaynaklanan aktif büyümesini, ihraç edilen menkul kıymetlerdeki artış, bankalardan alacaklar ve ters repo alacaklarındaki azalış ile fonlamıştır. Bu dönemde mevduat artışı çok sınırlı düzeyde gerçekleşmiş, sektör aktif büyümesini fonlamak için alternatif kaynaklara başvurmuştur.

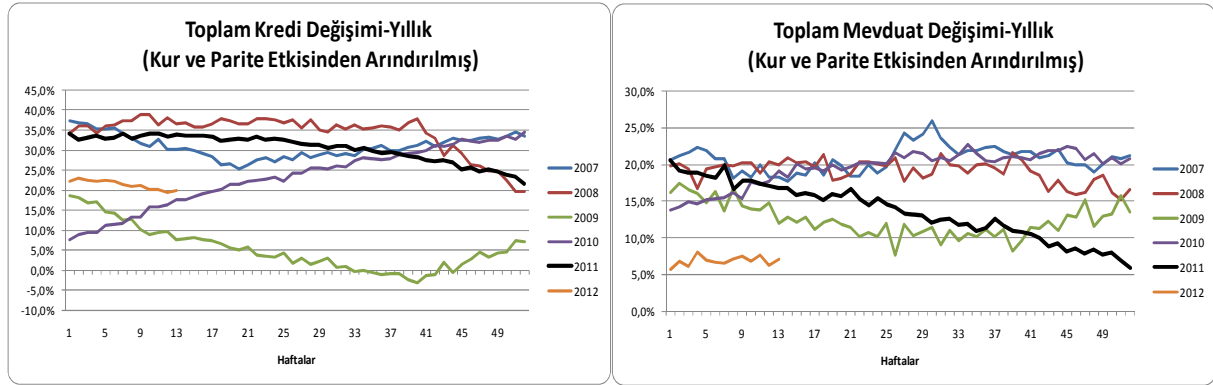
Likit aktifler, Merkez Bankasından alacaklar ve zorunlu karşılıklar hesabındaki artışa karşın, bankalardan alacaklar ve ters repo alacaklarındaki azalışa bağlı olarak %2,5 oranında (4,2 milyar TL) azalmıştır.

2012 yılının ilk çeyreğinde sektörün kredileri %2,4 oranında, menkul değerler portföyü ise %0,1 oranında artmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak, kredilerin toplam aktif

içindeki payı Aralık 2011'deki %56,1 düzeyinden, %56,9 düzeyine yükselmiş, menkul değerler portföyünün toplam aktif içindeki payı ise %23,4 seviyesinden %23,2 seviyesine gerilemiştir. Söz konusu oranlar, Aralık 2002'den sonraki tüm dönemler dikkate alındığında, krediler açısından en yüksek, menkul değerler açısından da en düşük seviyelerdir.

İzleyen grafiklerde sektörün kur etkisinden arındırılmış yıllık kredi ve mevduat artışlarının gelişimi yıllar itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. Buna göre ilk çeyrekte yıllık olarak krediler %20, mevduat ise %7,1 oranında artış göstermiştir. Kredilerin yıllık artış hızı özellikle 2011 yılının Haziran ayından itibaren azalma eğilimine girmiştir. Mevduattaki yıllık artış hızı ise son beş yılın en düşük seviyelerine gerilemiş; ancak 2012 yılında artış hızındaki azalma eğilimi durmuştur.

Grafik 2: Krediler ve Mevduat Yıllık Artış Oranları

2011 yılının tamamında %5,2 oranında (1.033 milyon TL) azalan brüt takipteki alacaklar bakiyesinde, 2012 yılının ilk çeyreğinde 796 milyon TL (%4,2) artış görülmüştür. İlk çeyrekte takipteki alacaklar hesabına 2,6 milyar TL yeni intikal olurken, dönem içinde takipteki alacaklardan 1,6 milyar TL tahsilat yapılmış, 143 milyon TL ise aktiften silinmiştir.

Mart 2012 itibarıyla, toplam pasifin %56,7'sini mevduat, %13,7'sini bankalara borçlar, %7,9'unu ise repo yoluyla sağlanan fonlar oluşturmaktadır. 2012 yılının ilk çeyreğinde nominal olarak %0,1 ile çok sınırlı düzeyde artan ve aktif büyümesini fonlamada yetersiz olan mevduatın toplam pasifler içindeki payında 0,5 puanlık azalış gözlenmiştir. Söz konusu azalmada, yurtiçi tasarruf oranının tarihi en düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalar ve TCMB imkanlarına yönelmesi ile yabancı kaynakların vadesini uzatma, kaynak çeşitlendirmesi ve likidite yönetimi çerçevesinde menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurması önemli rol oynamıştır.

2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında Mart 2012’de, yurtdışı borçlar USD bazında %4,3 (4,2 milyar USD) artmıştır. Repo işlemlerinden sağlanan fonlar ise aynı dönemde %0,7 oranında (669 milyon TL) artış sergilemiştir. Maliyet avantajının da etkisiyle yurtiçi bankalar ile yapılan repo işlemleri azalırken, TCMB ile yapılan repo işlemleri artmıştır. Repo işlemlerinden sağlanan fonlar, Merkez Bankasından alacaklar ve zorunlu karşılık hesapları TCMB’nin son dönemlerde yaptığı düzenleme değişiklikleri ve para politikası kararlarına bağlı olarak hareket etmekte, bankaların fonlama ve likidite yapıları üzerinde etkili olmaktadır.

2010 yılının son çeyreğinde başlayan özel bankaların menkul kıymet ihraçları 2011 yılında hızlanmış, 2012’de artarak devam etmiştir. Mart 2012 itibarıyla, yılsonuna göre %22,8 (4,2 milyar TL) artarak 22,6 milyar TL seviyesine yükselen ihraç edilen menkul kıymetlerin %90,4’ü on üç mevduat bankasının yurt içi ve uluslararası piyasalarda ihraç ettiği bono ve tahvillerden, kalanı ise kalkınma ve yatırım bankalarının ihraçlarından oluşmaktadır. Menkul kıymetlerin %32,6’sı YP, %67,4’ü ise TL cinsinden ihraç edilmiştir. TL cinsi menkul kıymetlerin %3,1’i, YP menkul kıymetlerin ise tamamı yurtdışı piyasalara ihraç edilmiştir. Söz konusu ihraçlardan halka arz yoluyla satışı yapılan 15,1 milyar TL’lik nominal tutarın %48,7’si yurtiçi bireysel, %50,3’ü yurtiçi kurumsal, %1’i ise yurtdışı kurumsal yatırımcılarca alınmıştır.

Mart 2012’de bir önceki yılsonuna göre, menkul değerler değerleme farklarındaki artış ve dönem net karına bağlı olarak %5,9 oranında (8,5 milyar TL) artan özkaynakların toplam pasifler içerisindeki payı 0,6 puan artarak %12,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2011 yılı kârının dağıtımı sonrasında söz konusu oranda sınırlı bir azalış beklenmektedir.

Türev işlemler, 2012’nin ilk çeyreğinde 29,4 milyar TL (nominal %10, USD bazında %17,2) artarak 322,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Ağırlıklı olarak on-shore bankalarla yapılan türev işlemlerin %64,9’unu swap işlemleri oluşturmaktadır. Swap işlemleri, aktif/pasif vade uyumsuzluğunun giderilmesi, TL/döviz likiditesi sağlanması, yabancı para pozisyonunun dengelenmesi, faiz ve kur beklentileri çerçevesinde koruma veya kazanç sağlanması gibi amaçlarla yapılmaktadır. Opsiyon işlemleri %19,3’lük pay, forward işlemleri ise %15’lik pay ile diğer önemli işlem türleri olarak öne çıkmaktadır. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında opsiyon işlemlerin ağırlığında bir miktar artış, swap ve forward işlemlerinde ise azalış gözlenmiştir.

Gayrinakdi krediler (garanti ve kefaletler), nakdi kredilere paralel bir şekilde 2012'nin ilk çeyreğinde %2,2 oranında artarak 223,4 milyar TL'ye ulaşmıştır. Teminat mektupları yılsonuna göre %1,3 ile sınırlı olarak artmış ve gayrinakdi krediler içindeki ağırlığı 0,6 puan azalarak %71,1'e gerilemiştir. Akreditifler %19'luk pay ile teminat mektuplarının ardından ikinci sıradaki yerini korumaktadır.

Mart 2012 itibarıyla 828,5 milyar TL'ye ulaşan diğer taahhütlerin (türev işlemler hariç) %33,6'sı cayılamaz taahhütlerden, %66,4'ü ise cayılabilir taahhütlerden oluşmaktadır. 21.04.2011 tarih ve 4163 sayılı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu Kararına istinaden geçerli bir hukuki işleme dayalı, bankanın karşı tarafa kredi kullanabilme imkânı tanıdığı taahhüt işlemlerinin 31.12.2011 tarihine kadar süre verilerek "98050 Cayılabilir Kredi Tahsis Taahhütlerimiz" hesabında izlenmesi ve "98050 Cayılabilir Kredi Tahsis Taahhütlerimiz" hesabında izlenen bankalarca tahsis edilip kullanılmamış ve taahhüt niteliği bulunmayan kredi limitlerinin "996-997 Diğer Bilanço Dışı Hesaplardan Alacaklar" hesabına aktarılmasına dair talimat verilmiştir. Söz konusu talimata bağlı olarak bankalarca yapılan düzeltmeler sonucunda cayılabilir taahhütler hesabı 2011 yılının son çeyreğinde 346,7 milyar TL (%140) artmıştır.

Tablo 4: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

(Milyon TL)					Sektör içindeki Payı (%)		Aralık 2011- Mart 2012 Değişim	
	Aralık 2010	Mart 2011	Aralık 2011	Mart 2012	Aralık 2011	Mart 2012	Tutar	(%)
Kamu Bankaları	298.593	306.903	341.550	344.298	28,0	28,0	2.748	0,8
Özel Bankalar	497.088	525.138	619.190	625.615	50,9	50,9	6.425	1,0
Yabancı Bankalar	135.840	135.561	158.291	156.301	13,0	12,7	-1.990	-1,3
Katılım Bankaları	43.339	45.018	56.148	56.888	4,6	4,6	740	1,3
Kalkınma ve Yatırım B.	30.958	32.941	41.636	45.161	3,4	3,7	3.525	8,5
TMSF Bankaları	849	852	880	885	0,1	0,1	5	0,6
SEKTÖR TOPLAMI	1.006.667	1.046.413	1.217.695	1.229.148	100,0	100,0	11.453	0,9

Banka grupları itibarıyla, 2012 yılının ilk çeyreğinde toplam aktiflerde en yüksek oransal artış %8,5 (3,5 milyar TL) ile kalkınma ve yatırım bankaları grubunda gerçekleşirken, yabancı bankalar grubu %1,3 oranında (2 milyar TL) gerilemiştir. Söz konusu değişikliklere paralel olarak kalkınma ve yatırım bankalarının sektör payı 0,3 puan artarken, yabancı bankaların payı aynı puanda azalmış; diğer banka gruplarının payı ise değişmemiştir.

Bankacılık sektörüne ilişkin seçilmiş rasyoların dönemler itibarıyla gelişimi izleyen tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Seçilmiş Rasyolar (%)

	Aralık 2010	Mart 2011	Aralık 2011	Mart 2012
1 KREDİLERİN TAKİBE DÖNÜŞÜM ORANI (1)	3,7	3,2	2,7	2,7
2 SERMAYE YETERLİLİĞİ STANDART RASYOSU	19,0	18,0	16,6	16,6
3 MEVDUATIN KREDİYE DÖNÜŞÜM ORANI (1)	88,5	92,7	101,0	103,3
4 AKTİF KARLILIĞI - ROA (Dönem Net Kârı/Ortalama Aktifler)(2)	2,5	2,1	1,7	2,0
5 ÖZKAYNAK KARLILIĞI - ROE (Dönem Net Kârı/Ortalama Özkaynaklar)(2)	20,1	17,9	15,5	17,7
6 NET FAİZ MARJİ(2)	4,3	3,6	3,5	4,0
7 BANKACILIK SEKTÖRÜ TOPLAM AKTİFLER / GSYH	91,6	91,3	94,0	
8 SERBEST SERMAYE/TOPLAM AKTİFLER	9,9	9,5	8,8	9,2

(1) Finansal Kiralama Alacakları ve Brüt Takipteki Alacaklar kalemleri kredi bakiyesine dahildir.

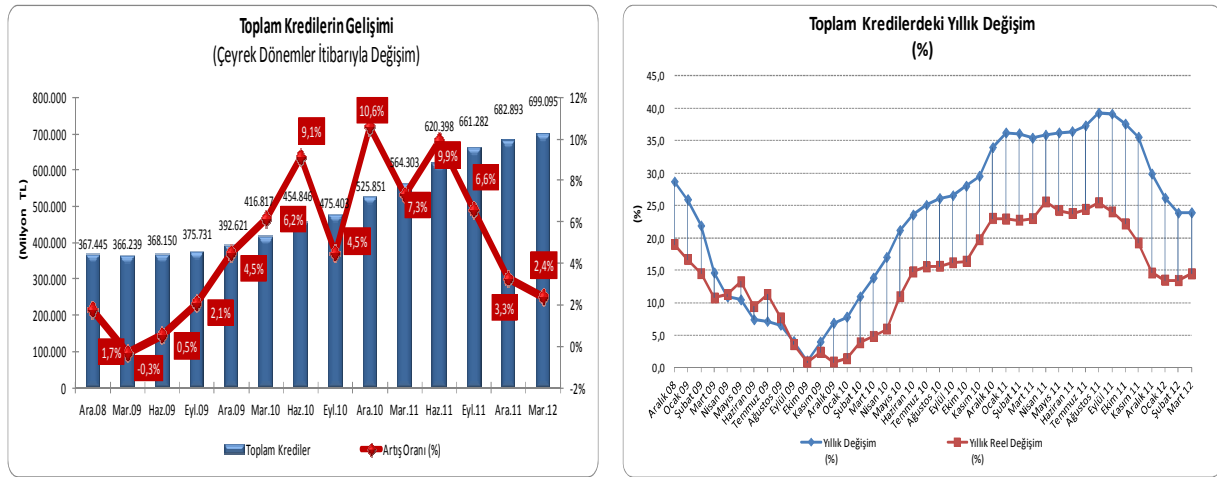
(2) Ara dönemler yıllıklandırılmıştır.

a) Krediler

Bankacılık sektörü toplam aktifleri içindeki payı 2011 yılsonuna göre 0,8 puan artarak %56,9'a yükselen toplam krediler² yılın ilk çeyreğinde 16,2 milyar TL yükselişle Mart 2012 itibarıyla 699,1 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Kredilerde 2011 yılsonuna göre %2,4 artış gözlenirken, yıllık artış %23,9 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Kredilerdeki enflasyondan arındırılmış yıllık reel artış %14,5 düzeyinde gerçekleşirken, kur etkisinden arındırılmış artış oranı ise %20 olarak hesaplanmaktadır.

Grafik 3: Toplam Kredilerin Gelişimi

Haziran 2011'de Kurum tarafından yapılan ve genel kredi karşılıklarında artışa yol açan mevzuat değişikliğinin etkisi 2011 yılının üçüncü çeyreğinde görülmeye başlamış ve kredilerin artış hızı belirgin bir şekilde gerilerken, bankacılık sektörünün toplam kredileri 2012 yılının ilk çeyreğinde %2,4 ile 2010 yılının ilk çeyreğinden bu yana en düşük artışı göstermiştir.

2012 yılının ilk üç aylık döneminde TP kredilerde %4,2 (20,5 milyar TL), YP kredilerde ise USD bazında %4,3 (4,5 milyar USD) artış gerçekleşmiştir. TP kredilerdeki artışın %53'ü özel bankalar kaynaklıdır.

² Krediler tutarında ve buna bağlı olarak hesaplanan oranlarda finansal kiralama alacakları dikkate alınmamıştır.

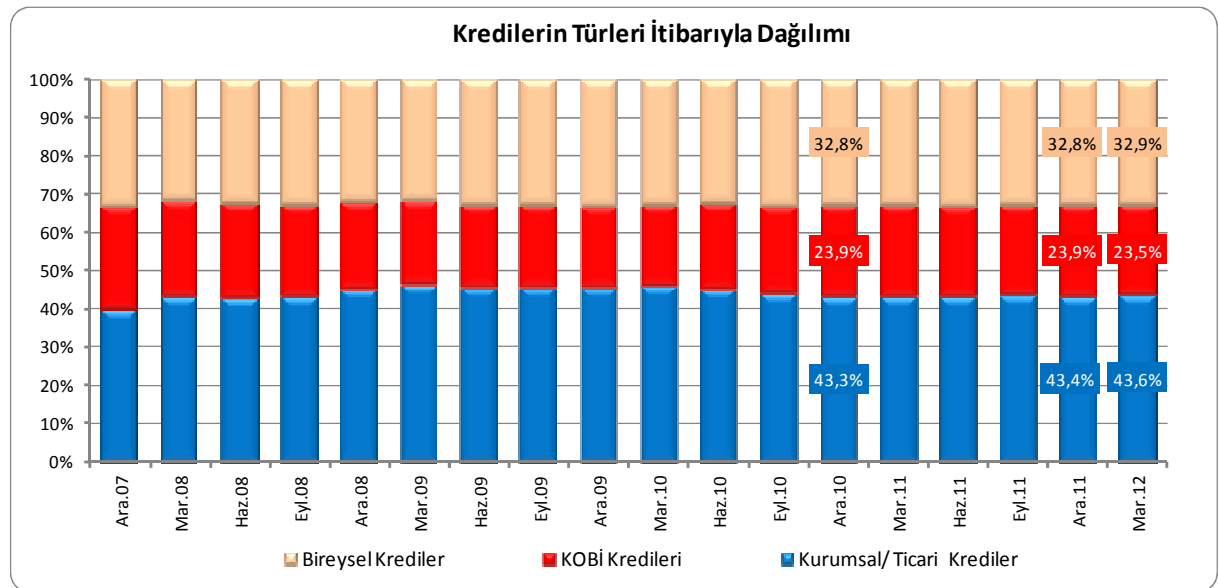
Tablo 6: Banka Grupları Bazında Kredilerin Gelişimi

	Aralık 2011			Mart 2012			DEĞİŞİM Aralık 2011 - Mart 2012					
							Tutar			(%)		
	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP (Mio TL)	YP (Mio USD)	TOPLAM (Mio TL)	TP	YP	TOPLAM
Kamu Bankaları	138.980	22.364	181.222	142.512	23.241	183.716	3.532	877	2.493	2,5	3,9	1,4
Özel Bankalar	225.103	66.013	349.796	235.889	67.897	356.263	10.786	1.883	6.467	4,8	2,9	1,8
Yabancı Bankalar	73.663	8.839	90.360	77.230	9.057	93.287	3.566	218	2.927	4,8	2,5	3,2
Katılım Bankaları	34.637	2.065	38.538	36.367	2.269	40.389	1.730	203	1.851	5,0	9,8	4,8
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	12.445	5.575	22.976	13.284	6.856	25.439	839	1.281	2.463	6,7	23,0	10,7
TMSF Bankaları	1	0	1	1	0	1	0	0	0	7,4	0,0	7,4
BANKACILIK SEKTÖRÜ	484.829	104.857	682.893	505.283	109.319	699.095	20.454	4.462	16.202	4,2	4,3	2,4

2011 yılında bankacılık sektörü ortalamasının üzerinde artış sergileyen özel bankaların kredilerinde 2012 yılının ilk çeyreğinde gözlenen artış hızı sektör ortalamasının altında kalmıştır. Yılın ilk çeyreğinde kamu bankalarının kredileri de sektör ortalamasının altında bir artış hızı sergilerken; en yüksek oranlı kredi artışı kalkınma ve yatırım bankalarında görülmüştür. Anılan dönemde yabancı bankalar ve katılım bankalarının da kredilerini sektör ortalamasının üzerinde arttırdıkları gözlenmektedir.

Mart 2012 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin %43,6'sı kurumsal/ticari kredilerden, %32,9'u bireysel kredilerden, %23,5'i ise KOBİ kredilerinden oluşmaktadır. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin toplam krediler içindeki payı 0,2 puan, bireysel kredilerin payı 0,1 puan artarken, KOBİ kredilerinin payı 0,4 puan gerilemiştir.

Grafik 4: Kredilerin Türleri İtibarıyla Dağılımı

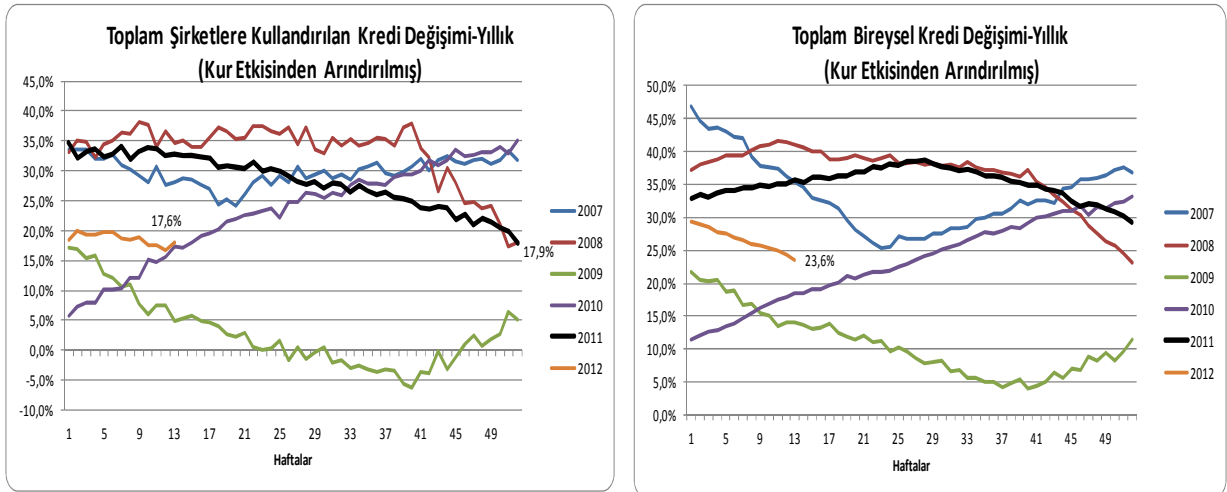
Tablo 7: Türleri İtibarıyla Krediler

(Milyon TL)	Aralık 2010	Mart 2011	Aralık 2011	Mart 2012	DEĞİŞİM			
					Mart 2011 - Mart 2012		Aralık 2011 - Mart 2012	
					Tutar	(%)	Tutar	(%)
TOPLAM	525.851	564.303	682.893	699.095	134.792	23,9	16.202	2,4
Kurumsal/Ticari Krediler	227.760	243.481	296.078	304.604	61.123	25,1	8.526	2,9
KOBİ Kredileri	125.468	135.692	162.922	164.547	28.855	21,3	1.626	1,0
Mikro İşletmeler	42.580	45.316	55.184	55.935	10.620	23,4	752	1,4
Küçük İşletmeler	32.206	35.081	42.889	43.770	8.689	24,8	881	2,1
Orta İşletmeler	50.682	55.296	64.849	64.842	9.546	17,3	-7	0,0
Bireysel Krediler	172.623	185.130	223.893	229.943	44.814	24,2	6.050	2,7
Kredi Kartları	43.582	44.649	55.489	58.173	13.524	30,3	2.684	4,8
Tüketici Kredileri	129.041	140.480	168.404	171.770	31.290	22,3	3.366	2,0
Konut	60.800	65.392	74.590	75.438	10.047	15,4	848	1,1
Taşıt	5.666	6.009	7.366	7.280	1.271	21,2	-86	-1,2
İhtiyaç + Diğer	62.575	69.080	86.448	89.052	19.972	28,9	2.604	3,0

2012 yılının ilk çeyreğinde kredi hacminde gözlenen toplam 16,2 milyar TL'lik artışın 8,5 milyar TL'si (%52,6) kurumsal/ticari kredilerden, 6,1 milyar TL'si (%37,3) bireysel kredilerden, 1,6 milyar TL'si (%10) ise KOBİ'lere kullandırılan kredilerden kaynaklanmaktadır.

2011 yılının son çeyreğinde en hızlı artan kredi türü olan KOBİ kredileri, 2012 yılının ilk çeyreğinde %1 ile en düşük artışın görüldüğü kredi türüdür. Anılan dönemde bireysel krediler %2,7 artarken, kurumsal/ticari krediler %2,9 ile en hızlı artan kredi türü olmuştur. Önceki çeyrekte yaşanan değişimlerle karşılaştırıldığında, bireysel kredilerin ve KOBİ kredilerinin artış hızının gerilediği, kurumsal/ticari kredilerinin artış hızının ise yükseldiği gözlenmektedir.

Grafik 5: Kur Etkisinden Arındırılmış Yıllık Kredi Değişimleri

Şirketler kesimine kullandırılan kredilerin kur etkisinden arındırılmış yıllık artış oranlarında 2011 yılında gözlenen azalma eğilimi, 2012 yılında da devam etmektedir. Bireysel kredilerdeki yıllık artış oranlarında ise 2011 yılının üçüncü çeyreğinde başlayan

azalışın halen devam ettiği ve yıllık artış oranının Mart 2012 döneminde %25'in altına gerilediği gözlenmektedir.

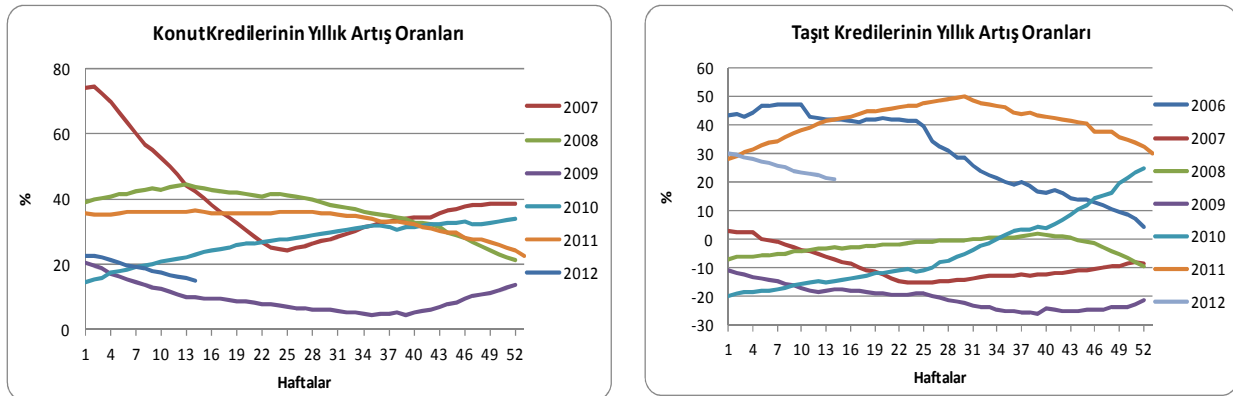
Mart 2012 itibarıyla sektörün kredi hacmi içinde %32,9 paya sahip olan bireysel krediler 2011 yılsonuna göre 6,1 milyar TL (%2,7) artarak 229,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Bireysel kredilerin 58,2 milyar TL'si (%25,3) kredi kartı alacaklarından, 171,8 milyar TL'si (%74,7) ise tüketici kredilerinden oluşmaktadır.

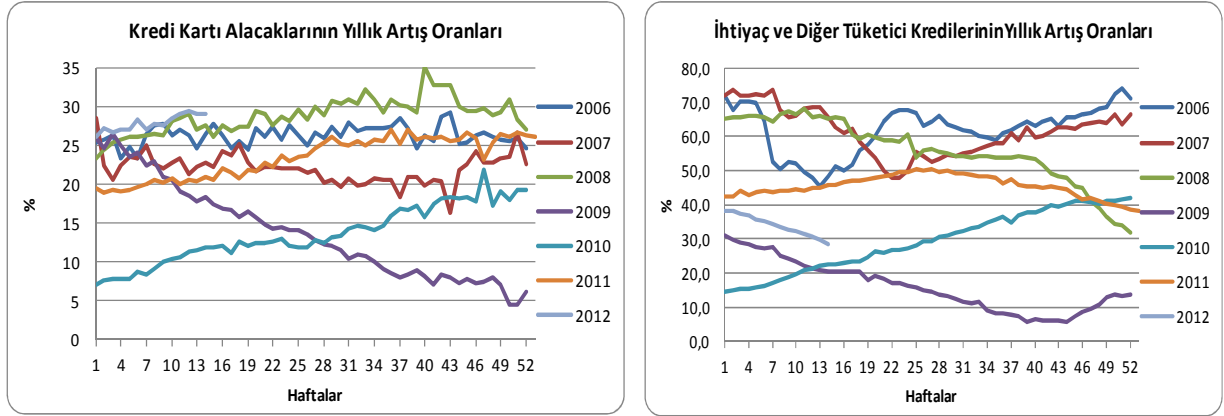
2012 yılının ilk çeyreğinde kredi kartı alacaklarındaki (%4,8) ve ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerindeki (%3) artışlar bireysel kredilerdeki ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, diğer kredi segmentleri ortalamanın altında artmıştır. Anılan dönemde taşıt kredileri ise azalış gösteren tek kredi segmenti olmuştur. Söz konusu dönemde tüketici kredilerinde gözlenen 3,4 milyar TL'lik artışın 2,6 milyar TL'lik (%77,4) kısmı "ihtiyaç ve diğer tüketici kredileri"nden kaynaklanmaktadır.

Taksitli kredi kartı alacaklarının toplam kredi kartı alacakları içindeki payında gözlenen artış eğilimi devam ederken, söz konusu oran Mart 2012 itibarıyla %47 olarak gerçekleşmiştir.

Konut ve taşıt kredilerinden farklı olarak genellikle borçlunun ödeme kabiliyeti dışında bir teminatı bulunmayan, ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerinde Haziran 2011 döneminde %50,6 seviyesine kadar yükselen yıllık artış oranları, 16.06.2011 tarihli Kurul Kararı ile söz konusu krediler için karşılık oranlarının artırılmasına bağlı olarak, bu tarihten itibaren azalış eğilimine girmiştir. Söz konusu kredilerin yıllık artış oranı 2012 yılında da azalmaya devam etmiş ve Mart 2012 itibarıyla %28,6 olarak gerçekleşmiştir. Kredi kartı alacaklarının yıllık artış oranı ise 2012 yılında 2008 yılı hariç son altı yılın üzerinde seyretmektedir.

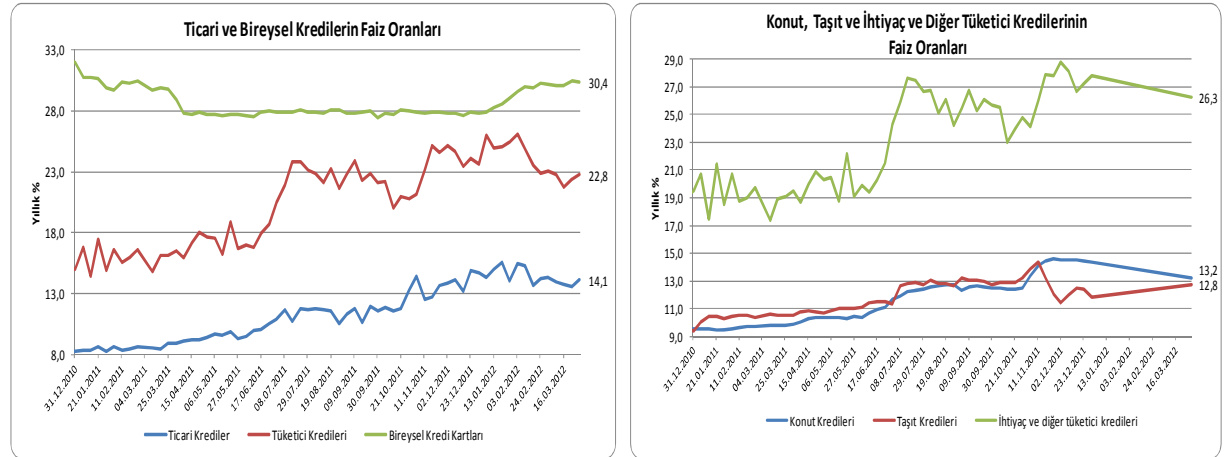
Grafik 6: Türleri İtibarıyla Bireysel Kredilerin Yıllık Artış Oranları

Uygulanan politikalar sonucunda 2011 yılının ikinci yarısında kredi faiz oranlarında belirgin yükselişler gözlenmiştir. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise ticari krediler ve tüketici kredileri faiz oranlarında bir miktar gerileme yaşanırken, kredi kartı faiz oranlarında artış gözlenmektedir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında tüketici kredilerinin ortalama yıllık faiz oranı %23,7’den %22,8’e, ticari kredilerin faiz oranları ise %14,7’den %14,1 düzeyine gerilemiştir.

Grafik 7: Haftalar İtibarıyla Kullanılan Kredilerin Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları

Kaynak: TCMB

Kredilerin kullanıldığı sektörler itibarıyla dağılımına bakıldığında, Mart 2012 itibarıyla en fazla kredi kullanımının %33,4 ile “tüketici kredileri ve kredi kartları”, %20,3 ile “toplam imalat sanayii” ve %11,5 ile “toptan ve perakende ticaret” sektörlerinde olduğu görülmektedir. “Toplam imalat sanayii”ne kullanılan krediler 2011 yılsonuna göre %1,8, “toptan ve perakende ticaret” sektörüne kullanılan krediler ise %5,4 artış göstermiştir.

Tablo 8: Kredi Türleri ve Banka Grupları İtibarıyla Kredilerin Gelişimi

(milyon TL)	Aralık 2011				Mart 2012				DEĞİŞİM			
	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM
Kamu Bankaları	78.114	36.646	66.462	181.222	77.987	38.745	66.984	183.716	-127	2.099	522	2.493
Özel Bankalar	151.286	88.220	110.289	349.796	155.317	86.789	114.157	356.263	4.031	-1.431	3.868	6.467
Yabancı Bankalar	30.606	19.977	39.777	90.360	31.155	20.911	41.221	93.287	549	934	1.444	2.927
Katılım Bankaları	16.475	15.472	6.591	38.538	18.090	15.399	6.901	40.389	1.615	-73	309	1.851
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	19.596	2.607	773	22.976	22.055	2.704	681	25.439	2.458	97	-92	2.463
TMSF Bankaları	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	296.078	162.922	223.893	682.893	304.604	164.547	229.943	699.095	8.526	1.626	6.050	16.202

2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında kamu bankaları grubunun KOBİ kredileri dışında, özel bankalar grubunun ise bireysel krediler dışında sektör payının azaldığı görülmektedir. Anılan dönemde yabancı bankalar grubunun kurumsal/ticari krediler dışında sektör payı artarken, katılım bankalarının KOBİ kredileri dışındaki kredi türlerinde sektör payının arttığı, kalkınma ve yatırım bankaları grubunun ise diğer kredi türlerinde sektör payı aynı kalırken, kurumsal/ticari kredilerde sektör payını arttırdığı görülmektedir.

Tablo 9: Kredi Türleri İtibarıyla Banka Gruplarının Payları

(%)	Aralık 2011				Mart 2012				DEĞİŞİM (Puan)			
	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM	Kurumsal	KOBİ	Bireysel	TOPLAM
Kamu Bankaları	26,4	22,5	29,7	26,5	25,6	23,5	29,1	26,3	-0,8	1,1	-0,6	-0,3
Özel Bankalar	51,1	54,1	49,3	51,2	51,0	52,7	49,6	51,0	-0,1	-1,4	0,4	-0,3
Yabancı Bankalar	10,3	12,3	17,8	13,2	10,2	12,7	17,9	13,3	-0,1	0,4	0,2	0,1
Katılım Bankaları	5,6	9,5	2,9	5,6	5,9	9,4	3,0	5,8	0,4	-0,1	0,1	0,1
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	6,6	1,6	0,3	3,4	7,2	1,6	0,3	3,6	0,6	0,0	0,0	0,3
TMSF Bankaları	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
BANKACILIK SEKTÖRÜ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0				

2012 yılının ilk çeyreğinde TP kredilerin toplam krediler içindeki payı 1,3 puan artışla %72,3'e yükselmiştir. Anılan dönemde YP krediler USD bazında %4,3 artış göstermesine karşın, TL'nin değer kazanmasının etkisi ile toplam krediler içindeki payı %27,7'ye gerilemiştir. Toplam kredilerin %5,3'ünü oluşturan dövizde endeksli krediler ise 2011 yılsonuna göre USD bazında %1 artarak 20,8 milyar USD (36,8 milyar TL) seviyesinde gerçekleşmiştir. YP kredilerden daha yavaş bir artış hızı sergileyen dövizde endeksli kredilerin 1,3 milyar TL'lik (%3,4) kısmı bireysel kredilerden oluşmaktadır.

YP krediler ile dövizde endeksli krediler toplamı 2011 yılsonuna göre USD bazında %3,7 artarak Mart 2012 itibarıyla 130,1 milyar USD'ye ulaşmasına karşın, kurlardaki gerilemenin etkisi ile toplam krediler içindeki payı 2011 yılsonundaki %34,7 seviyesinden %33'e gerilemiştir.

Mart 2012 itibarıyla toplam YP kredilerin %83,9'u kurumsal/ticari kredilerden, %16'sı KOBİ kredilerinden ve %0,1'i bireysel kredilerden oluşmaktadır. 2011 yılsonuna göre YP kredilerde kurumsal/ticari kredilerin payı 1,4 puan artarken, KOBİ kredilerinin payı 1,4 puan azalış göstermiştir. 2012 yılının ilk çeyreğinde kurlardaki düşüşün de etkisiyle

kurumsal/ticari krediler içinde YP kredilerin payı %55,2'den %53,4'e gerilerken; KOBİ kredilerinde YP kredilerin payı %21,2'den %18,9'a gerilemiştir.

Ağırlıklı olarak yurtiçi şubelerden kullandırılan ve Mart 2012 itibarıyla toplam 109,3 milyar USD seviyesinde bulunan YP kredilerin 25,1 milyar USD'lik (%22,9) kısmı bankaların yurtdışı şubelerinden kullandırılan kredilerden oluşmaktadır. Yurtdışı şubelerden kullandırılan söz konusu tutarın ise 19,4 milyar USD'lik bölümü off-shore şubeler kaynaklıdır. YP kredilerde yurtdışı şubelerin payı azalmaya devam ederken, 2012 yılının ilk çeyreğinde yurtdışı şubelerden kullandırılan YP krediler USD bazında %3,1 azalmış; yurtiçi şubelerden kullandırılanlar %6,7 artış göstermiştir.

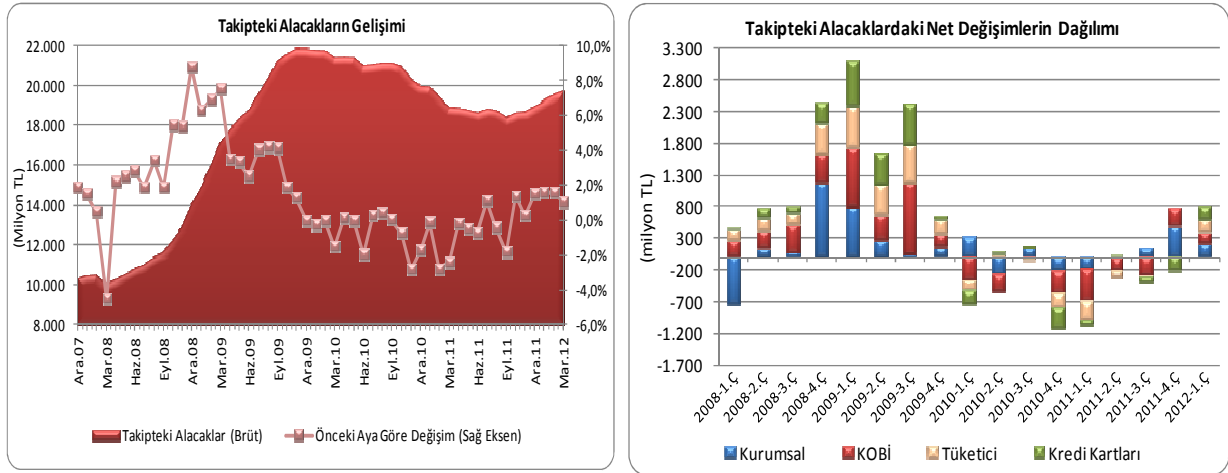
b) Takipteki Alacaklar

2008 ve 2009 yıllarında sürekli artış gösteren sektörün takipteki alacaklarında 2010 yılında başlayan düşüş eğilimi, 2011 yılının son çeyreğinde³ artışa dönmüştür. Artış eğilimi 2012 yılında da devam ederken, takipteki alacaklar yılın ilk çeyreğinde %4,2 artarak Mart 2012 itibarıyla 19,8 milyar TL seviyesine yükselmiştir. Takipteki alacaklardaki artışta takibe intikaller karşısında takipteki alacaklardan yapılan tahsilatların azalış göstermesi etkili olmuştur.

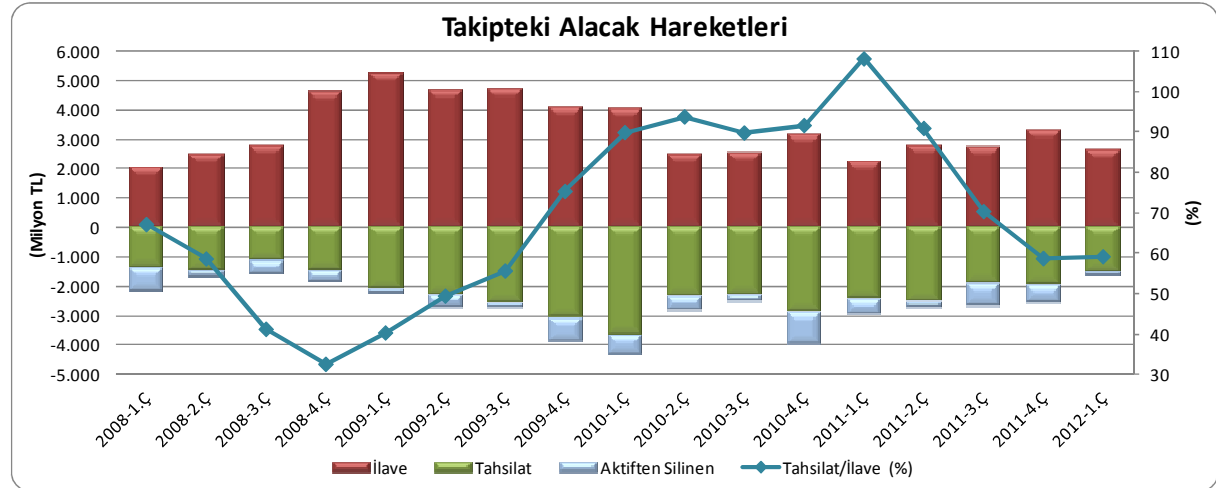
2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki alacaklarda en fazla artış 405 milyon TL ile bireysel kredilerde gözlenirken; anılan dönemde takipteki kurumsal/ticari krediler 222 milyon TL, takipteki KOBİ kredileri ise 169 milyon TL artış göstermiştir. Takipteki bireysel krediler içerisinde en yüksek artışlar 218 milyon TL ile ihtiyaç ve diğer tüketicilerinde ve 198 milyon TL ile kredi kartı alacaklarında görülmüştür.

Takipteki alacaklardaki net değişimler kredi türleri itibarıyla incelendiğinde, 2010 yılında başlayıp 2011 yılının son çeyreğine kadar tüm kredi türlerinde yaşanan azalışların 2011 yılının son çeyreğinde kurumsal/ticari krediler ve KOBİ kredilerinde artışa döndüğü; 2012 yılının ilk çeyreğinde ise tüm kredi türlerinde takipteki alacakların artış gösterdiği görülmektedir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında takipteki kurumsal/ticari krediler %3,1, KOBİ kredileri %3,3 artarken, bireysel kredi kartı alacakları %5,7, tüketici kredileri ise %6,4 artış göstermiştir.

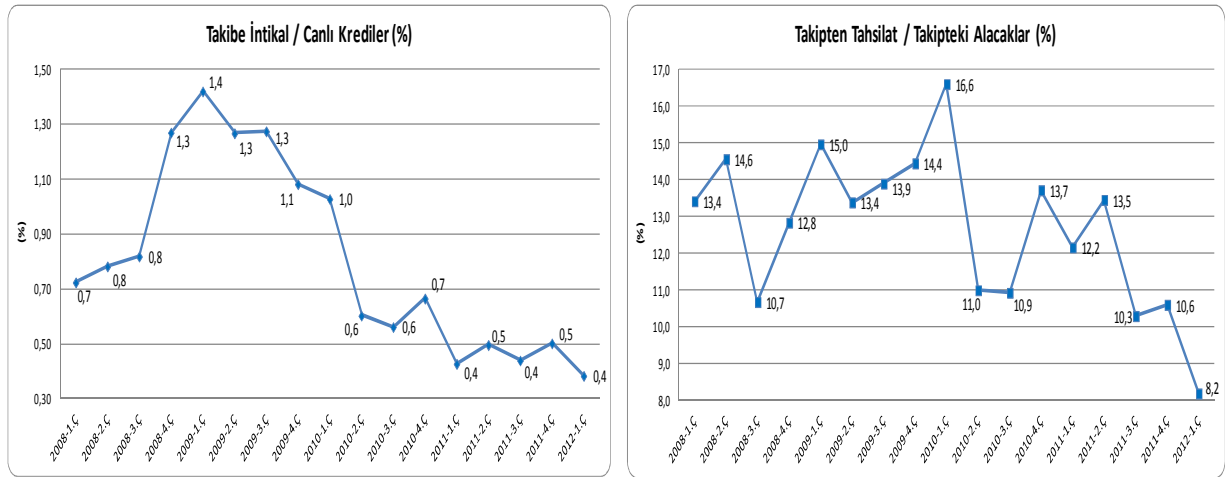
³ Aktiften silinenler de dikkate alındığında, takipteki alacakların 2011 yılının üçüncü çeyreğinde artışa geçtiği görülmektedir.

Grafik 8: Takipteki Alacakların Gelişimi

Türler itibarıyla takipteki alacaklarda yaşanan değişimler neticesinde toplam takipteki alacaklar içinde bireysel kredilerin payı %37,7'ye yükselirken, kurumsal/ticari kredilerin payı %37,2'ye, KOBİ kredilerinin payı ise %27,1'e gerilemiştir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında kurumsal/ticari kredilerin canlı kredilerdeki payı artarken, takipteki alacaklar içindeki payının azaldığı; KOBİ kredilerinin canlı kredilerde ve takipteki alacaklarda payının azaldığı; bireysel kredilerin ise canlı kredilerde ve takipteki alacaklarda payının artış sergilediği görülmektedir.

Grafik 9: Takipteki Alacak Hareketleri

2009 yılının son çeyreğinden itibaren %70'in üzerinde seyreden takipteki alacaklardan yapılan tahsilatların aynı dönemde takipteki alacaklara ilave olan tutarlara oranı, 2011 yılının birinci çeyreğinde %103,6 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu oran izleyen dönemden itibaren düşmeye başlamış ve 2012 yılının ilk çeyreğinde %59,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

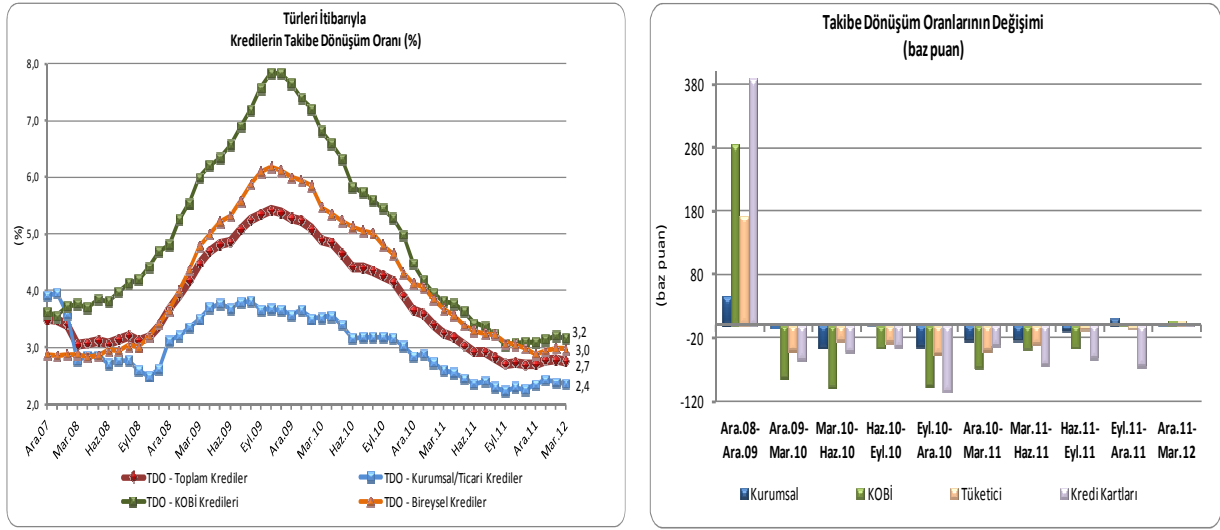
Grafik 10: Takibe İntikal/ Canlı Krediler ve Takipten Tahsilat/ Takipteki Alacaklar

Sektörde canlı kredilerden izleyen çeyrekte takibe intikal edenlerin oranı 2009 yılının son çeyreğinden itibaren genel olarak düşüş göstermekte olup söz konusu oran 2012 yılının ilk çeyreğinde %0,4 olarak hesaplanmaktadır. Diğer taraftan, takipteki alacaklardan izleyen çeyrekte tahsil edilenlerin oranı en yüksek seviyesine 2010 yılının ilk çeyreğinde ulaşmış olup, 2011 yılında inişli çıkışlı bir seyir izleyen söz konusu oranın 2012 yılının ilk çeyreğinde %8,2 ile en düşük seviyesine gerilediği görülmektedir.

Yukarıdaki veriler ışığında halihazırda sektörün takipteki alacaklarındaki artışın, kredilerin temerrüt olasılığındaki yükselmeden ziyade, son yıllarda kredi portföyünde yaşanan büyümeye bağlı olduğu değerlendirilmektedir.

Kredilerin takibe dönüşüm oranı incelendiğinde ise, Ekim 2009'da %5,4'e kadar yükselen takibe dönüşüm oranının, sonrasında yaşanan kredi artışı, sorunlu kredi tahsilatları ve takipteki alacak oluşumunun yavaşlaması ile birlikte sürekli bir düşüş eğilimi sergilediği görülmektedir. Aralık 2011 itibarıyla %2,7 seviyesinde gerçekleşen takibe dönüşüm oranı, Mart 2012 itibarıyla aynı seviyesini korumuştur.

2010 yılı ve sonrasında bankaların takipteki alacaklarını aktiften silme politikalarının kredilerin takibe dönüşüm oranı üzerindeki azaltıcı etkisi ise Mart 2012 itibarıyla 0,7 puan olarak hesaplanmaktadır.

Grafik 11: Takibe Dönüşüm Oranının Gelişimi

Takibe dönüşüm oranlarında 2009 yılı sonunda başlayan düşüş eğilimi 2011 yılının son çeyreğinde sona ermiş ve izleyen dönemde bir miktar artış gözlenmiştir. 2011 yılsonu ile karşılaştırıldığında KOBİ kredileri ve bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranlarının 0,1 puan artış gösterirken, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı aynı seviyesini korumuştur.

Mart 2012 itibarıyla en yüksek takibe dönüşüm oranı %3,2 ile KOBİ kredilerine ait iken, kurumsal/ticari kredilerin takibe dönüşüm oranı %2,3 seviyesindedir. Bireysel kredilerin takibe dönüşüm oranı ise Mart 2012 itibarıyla %3 düzeyindedir. Yılın ilk çeyreğinde kredi kartı alacaklarının (%5,9) ve konut kredilerinin (%0,9) takibe dönüşüm oranı değişim göstermezken, taşıt kredilerinde takibe dönüşüm oranı %3,3'ten %3,4'e, ihtiyaç ve diğer tüketici kredilerinde ise %2,6'dan %2,7'ye yükselmiştir.

c) Menkul Değerler Portföyü

Sektörün menkul değerler yatırımı, yılın ilk çeyreğinde 347 milyon TL (%0,1) artarak Mart 2012 itibarıyla 285,3 milyar TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Yıllık bazda ise menkul değerler %2,4 (6,8 milyar TL) artmıştır.

2012 yılının ilk çeyreğinde vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler 6,5 milyar TL (%7,4) azalırken, satılmaya hazır menkul değerler %3,4 (6,4 milyar TL) ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan menkul değerler %5 (491 milyon TL) artmıştır.

Yıllık bazda menkul değerlerdeki artış büyük ölçüde satılmaya hazır portföyden kaynaklanmıştır. Önceki yılın aynı dönemine göre vadeye kadar elde tutulacak menkul değerler 6,7 milyar TL (%7,5) azalırken satılmaya hazır menkul değerler 11,7 milyar TL (%6,4) ve gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan menkul değerler 1,7 milyar TL (%20,5) artış göstermiştir.

Tablo 10: Menkul Değerlerin Gelişimi

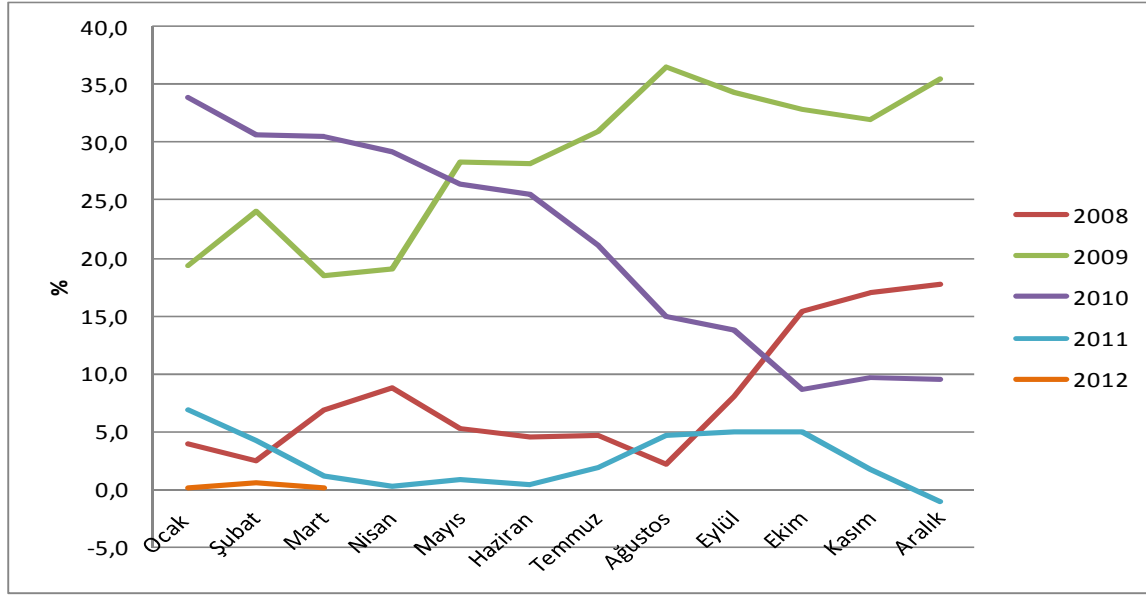
(Milyon TL)	2010/12		2011/3		2011/12		2012/3		Değişim			
									2011/3-2012/3		2011/12-2012/3	
	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	% Pay*	Tutar	%	Tutar	%
Gerçeğe Uygun Değer Farkı K/Z Yan. Men.Değ.	6.884	2,4	8.517	3,1	9.775	3,4	10.266	3,6	1.749	20,5	491	5,0
Satılmaya Hazır Menkul Değerler	186.469	64,8	181.544	65,2	186.891	65,6	193.245	67,7	11.701	6,4	6.354	3,4
Vadeye Kadar Elde Tutulacak Men. Değ.	94.502	32,8	88.497	31,8	88.317	31,0	81.819	28,7	-6.678	-7,5	-6.498	-7,4
Menkul Değerler Toplamı	287.855	100	278.558	100	284.983	100	285.330	100	6.772	2,4	347	0,1
Toplam Aktif	1.006.667	28,6	1.046.412	26,6	1.217.695	23,4	1.229.148	23,2	182.736	17,5	11.453	0,9

(*) Her bir menkul kıymet grubunun menkul değerler içerisindeki payları ile MDC'nin aktif toplamı içerisindeki paylarını göstermektedir.

Mart 2012 dönemi itibarıyla sektörün toplam menkul değerler portföyünün %67,7'si satılmaya hazır menkul değerlerden, %28,7'si vadeye kadar elde tutulacak menkul değerlerden ve %3,6'sı gerçeğe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan menkul değerlerden oluşmaktadır.

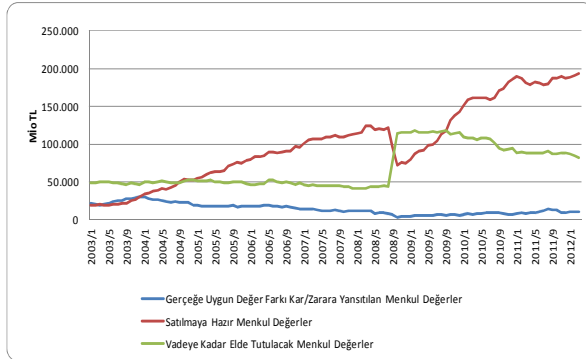
Menkul değerler portföyündeki 12 aylık değişimler yıllar itibarıyla incelendiğinde, 2010 yılı ile birlikte başlayan menkul değerlerin artış oranındaki azalış trendi, 2011 yılının son ayında ilk defa negatif olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının ilk çeyreğinde her ne kadar pozitif gerçekleşse de, menkul değerlerin 12 aylık değişim oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Menkul Değerlerin Yıllık Gelişimleri

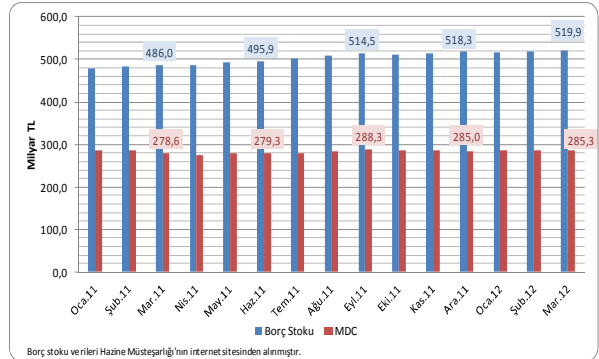

Yurtiçi ve yurtdışı ekonomik konjonktürde önemli bir olumsuzluk olmadığı sürece bankaların menkul değer plasmanlarını artırmak yerine kredi kullandırma eğiliminde olmaya devam edecekleri değerlendirilmektedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde de devam eden bu eğilim nedeniyle menkul değerlerin toplam aktifler içindeki payı da azalışını sürdürmektedir. Aralık 2010'da %28,6 olan menkul değerlerin toplam aktiflere oranı 2011 yılsonunda %23,4'e, Mart 2012 itibarıyla da %23,2'ye gerilemiştir.

Grafik 13: Menkul Değerlerin Portföy Dağılımı

Grafik 14: Kamu Borç Stoku ve MDC Gelişimi

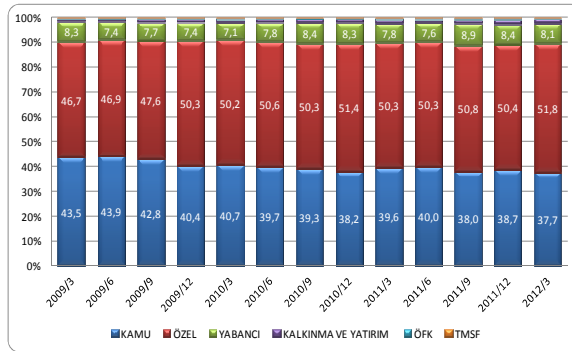

Mart 2012 itibarıyla bankaların portföylerinde bulunan menkul değerlerin %96,5'i kamu borçlanma senetlerinden oluşmaktadır. Yabancı ülke devlet tahvillerine yapılan yatırım 1,4 milyar TL (%0,5) ile oldukça düşük bir tutardadır. Sektörün menkul değerler portföyü içinde krediye bağlı tahvillerin payı %1,3 olup, yurtiçi bankalarca ihraç edilen tahviller, hisse senetleri, yatırım fonları, özel sektör tahvilleri, banka bonoları veya banka garantili bonolar, yabancı özel sektör borçlanma senetleri ile yabancı ülke devlet tahvillerinin toplam payı %2,2'dir.

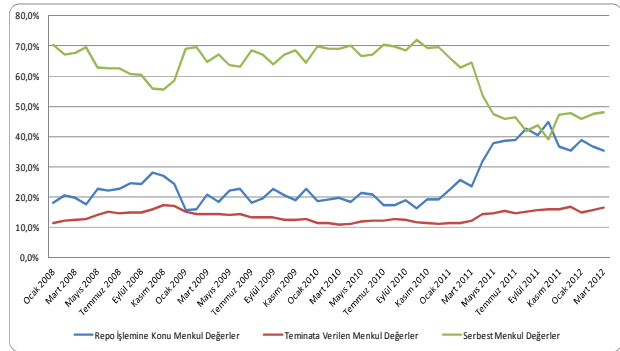
Mart 2012 itibarıyla 519,9 milyar TL olarak açıklanan kamu brüt borç stokunun %52,9'u bankaların portföyünde bulunmaktadır. Kamu borç stokunun artış hızı yavaşlasa da 2012 yılında artmaya devam etmesine karşın, bankaların menkul değer yatırımlarındaki artış hızının daha düşük olması neticesinde kamu borç stokunun bankalarca finanse edilen kısmı oransal olarak azalmaya devam etmektedir.

2012 yılının ilk çeyreği itibarıyla sektörün toplam menkul değerlerinin %51,8'i özel bankaların, %37,7'si kamu bankalarının portföyündedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde 2011 yılsonuna göre kamu bankalarının payı 1 puan, yabancı bankaların ve katılım bankalarının payı 0,3'er puan azalırken, özel bankaların sektör payı 1,4 puan, kalkınma ve yatırım bankalarının payı ise 0,2 puan artmıştır.

Grafik 15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler

Grafik 16: Menkul Değerlerin Kullanımına Göre Dağılımı

Mart 2012 itibarıyla sektörün menkul değerler portföyünün %35,4'ü repo işlemlerine konu edilmiş, %16,6'sı ise teminata verilmiştir. Son dönemlerde bankaların menkul değerlerini kullanma şekli TCMB'nin zorunlu karşılık oranlarında yaptığı değişiklikler ile yakından ilişkilidir. Zorunlu karşılık oranlarının artırılması, repo işlemlerini artırmakta ve buna bağlı olarak repoya konu edilen menkul değerler de artmaktadır. Ayrıca TCMB, İMKB gibi kuruluşlar nezdindeki piyasalarda yapılacak işlemler nedeniyle verilen teminatların artması, serbest menkul değerlerin azalmasına neden olmaktadır.

Teminata verilen menkul değerler, incelenen dönem itibarıyla 47,3 milyar TL olup, büyük kısmı TCMB ve İMKB nezdindeki piyasalarda işlem teminatı olarak bulundurulmaktadır.

Mart 2012 itibarıyla toplam menkul değerlerin %48'i (137 milyar TL) ise serbest menkul değerlerden oluşmaktadır.

İncelenen dönem itibarıyla sektörün menkul değerlerinin %84,1'i TP, %15,9'u YP menkul değerlerden oluşmaktadır. Yılın ilk çeyreğinde TP menkul değerlerin payı 1,9 puan (5,6 milyar TL) artarken YP menkul değerler aynı oranda (5,3 milyar TL) azalmıştır.

Mart 2012 itibarıyla sektörün toplam menkul değerlerinin %52'si değişken faizli, %47,3'ü sabit faizlidir. Menkul değerlerin %0,7'si ise getirisi faize duyarlı olmayan kıymetlerden oluşmaktadır. Değişken faizli menkul değerlerin, %60,1'i referans tahvil faizlerine, %36,2'si TÜFE'ye ve %2,7'si LIBOR'a endekslidir.

Yılın ilk çeyreğinde emanet kıymetler % 3,7 oranında (5,6 milyar TL) artmıştır. Bu artışın %57,5'i yurtiçi yerleşiklerden, %42,5'i yurtdışı yerleşiklerden kaynaklanmıştır.

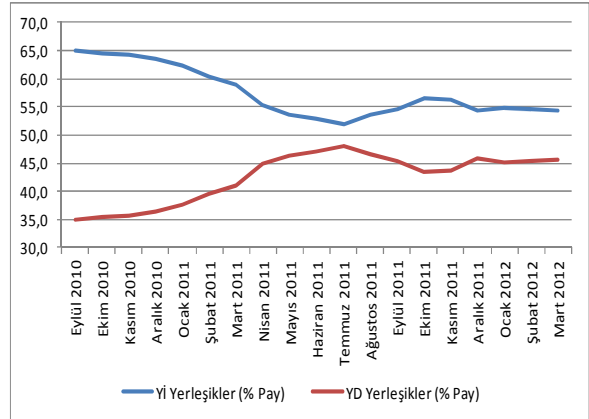
Tablo 11: Emanet Kıymetlerin ve Menkul Değerlerin Gelişimi

Milyon TL	Emanet Kıymetler*			MDC	Emanet % Değişim**	MDC % Değişim**
	Yurtiçi Yerleşikler	Yurtdışı Yerleşikler	Toplam Emanet			
Eylül 2010	65.601	35.174	100.775	274.706		
Ekim 2010	66.263	36.470	102.733	273.294	1,9	-0,5
Kasım 2010	65.273	36.124	101.397	282.200	-1,3	3,3
Aralık 2010	65.971	37.711	103.682	287.855	2,3	2,0
Ocak 2011	68.931	41.456	110.387	285.582	6,5	-0,8
Şubat 2011	69.735	45.523	115.259	285.641	4,4	0,0
Mart 2011	71.626	49.885	121.511	278.558	5,4	-2,5
Nisan 2011	72.343	58.691	131.034	275.659	7,8	-1,0
Mayıs 2011	72.956	63.142	136.097	279.618	3,9	1,4
Haziran 2011	74.021	66.035	140.056	279.325	2,9	-0,1
Temmuz 2011	75.803	70.046	145.848	279.082	4,1	-0,1
Ağustos 2011	76.934	66.851	143.785	284.860	-1,4	2,1
Eylül 2011	77.472	64.260	141.732	288.318	-1,4	1,2
Ekim 2011	79.891	61.249	141.140	286.918	-0,4	-0,5
Kasım 2011	81.890	63.703	145.593	287.212	3,2	0,1
Aralık 2011	82.282	69.431	151.713	284.983	4,2	-0,8
Ocak 2012	83.800	69.063	152.863	285.333	0,8	0,1
Şubat 2012	84.629	70.208	154.837	286.652	1,3	0,5
Mart 2012	85.521	71.820	157.341	285.330	1,6	-0,5

* Nominal Değer

** Bir önceki döneme göre yüzde değişim

Grafik 17: Emanet Kıymetlerin Yerleşiklere Göre Dağılım Payı (%)

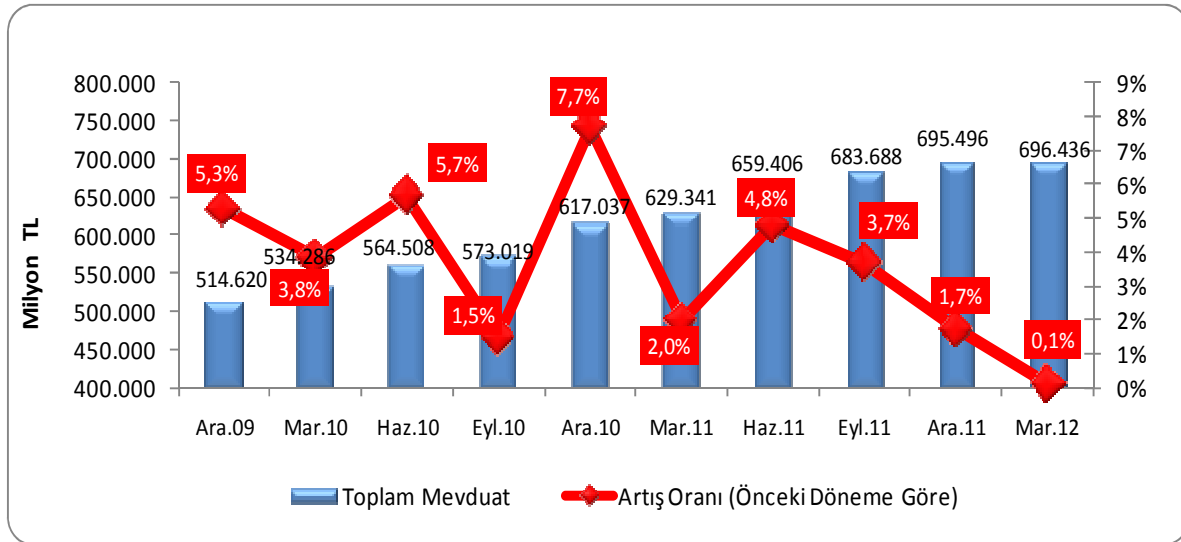

2011 yılının ilk yarısında yurtdışı yerleşiklerin toplam emanet kıymetler içindeki payı artış eğiliminde iken 2011 yılının Temmuz-Eylül döneminde Avrupa borç krizi nedeniyle piyasalarda yaşanan belirsizliklerdeki artış ve riskten kaçınma davranışının sonucunda emanet menkul kıymetlerde azalış gözlenmiş, yılın son iki ayında ise özellikle yurtdışı yerleşiklerin emanet kıymetlerinde hızlı bir artış yaşanmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde emanet kıymetlerde gözlenen 5,6 milyar TL'lik artışın %57,5'i yurtiçi yerleşikler kaynaklıdır.

d) Mevduat

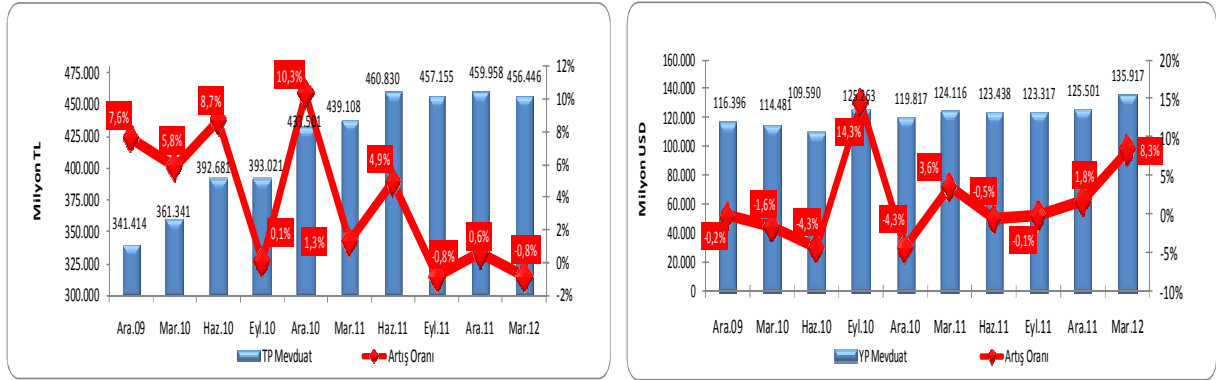
2012 yılının ilk çeyreğinde bankacılık sektörü toplam pasifleri %0,9 oranında büyürken mevduat artışının %0,1 düzeyinde kalması mevduatın pasif toplamı içerisindeki payının 0,5 puan azalarak %56,7 düzeyine gerilemesine yol açmıştır. Söz konusu gerilemede, yurtiçi tasarruf oranının tarihi en düşük seviyelerine gerilemesinin yanında bankaların; kaynak maliyetinin etkin bir şekilde yönetimi çerçevesinde yurtdışı piyasalar ve TCMB repo imkânlarını kullanması ve menkul kıymet ihraçları gibi alternatif kaynaklara başvurması önemli rol oynamıştır. Sonuç olarak, 2011 yılsonuna göre toplam mevduatın nominal büyüme oranı %0,1 (940 milyon TL) ile sınırlı kalırken, kur ve parite etkisinden arındırıldığında artış %1,6'ya yükselmektedir. Diğer taraftan Mart 2012 itibarıyla yıllık olarak bakıldığında toplam mevduat %10,7 (67,1 milyar TL) artarken, söz konusu artış kur ve parite etkisinden arındırıldığında %7,1 olmaktadır.

Grafik 18: Çeyrek Dönemler İtibarıyla Toplam Mevduatın Gelişimi

2012 yılının ilk çeyreğinde TP mevduat ilk iki ayda gerçekleşen faiz artışına rağmen %0,8 (3,5 milyar TL) azalmış, YP mevduat ise USD bazında %8,3 (10,4 milyar USD) artmıştır.

Grafik 19:Çeyrek Dönemler İtibarıyla TP ve YP Mevduatın Gelişimi

2012 yılının ilk çeyreğinde⁴ özel bankalar hariç tüm banka gruplarının mevduatı yükselmiştir. Söz konusu dönemde en yüksek mevduat artışı %3,8 (3,1 milyar TL) ile yabancı bankalarda görülmüştür.

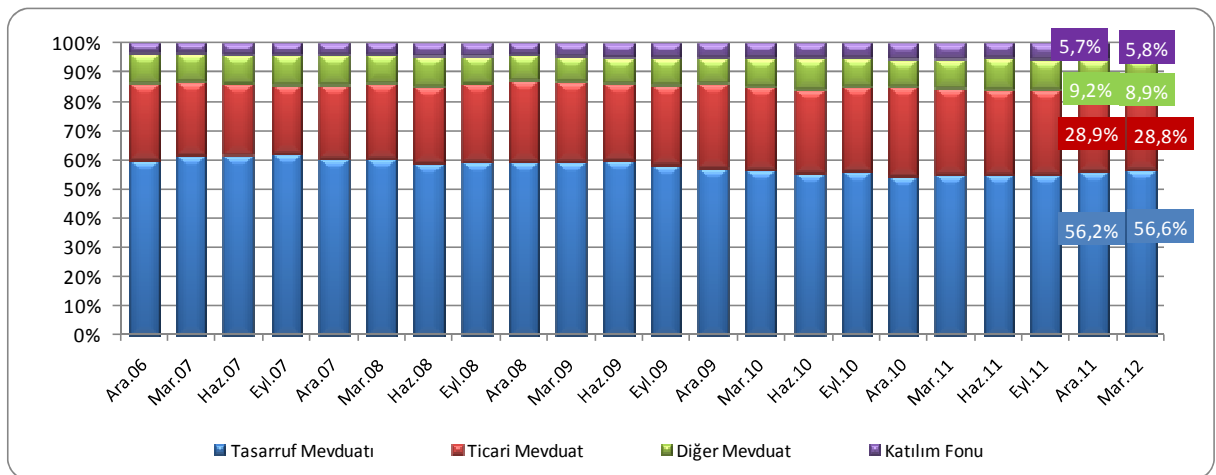
Tablo 12:Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi

(Milyon TL)	Aralık 2011			Mart 2012			DEĞİŞİM					
	TUTAR			TUTAR			TUTAR			%		
	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP (Milyon TL)	YP (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	169.011	30.052	225.330	167.397	33.714	227.043	-1.614	3.662	1.713	-1,0	12,2	0,8
Özel Bankalar	208.836	74.030	347.480	205.507	77.986	342.937	-3.329	3.956	-4.543	-1,6	5,3	-1,3
Yabancı Bankalar	58.200	13.353	83.438	60.056	14.966	86.583	1.856	1.612	3.145	3,2	12,1	3,8
Katılım Bankaları	23.896	8.056	39.220	23.472	9.244	39.846	-425	1.188	625	-1,8	14,8	1,6
TMSF Bankaları	14,8	6,7	27,5	14,6	6,7	26,5	0	0,0	-1,0	-1,6	0,1	-3,6
BANKACILIK SEKTÖRÜ	459.958	125.498	695.496	456.446	135.917	696.436	-3.512	10.419	940	-0,8	8,3	0,1

* YP mevduat tutarı hesaplanırken her bankanın ilgili tarihteki USD alış kuru esas alınmıştır.

Mart 2012 itibarıyla yılsonuna göre tasarruf mevduatının toplam mevduat içerisindeki payı 0,4 puan, katılım fonlarının payı 0,1 puan artarken; ticari mevduatın payı 0,1 puan, diğer mevduatın payı ise 0,3 puan azalmıştır.

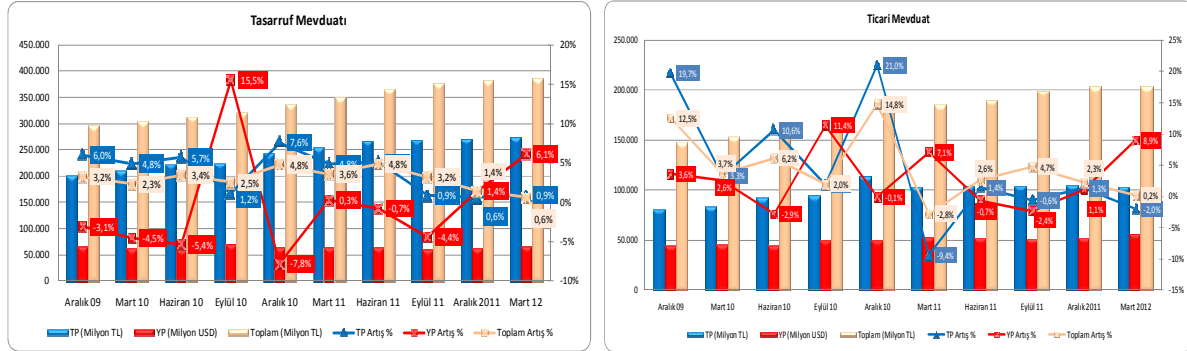
Grafik 20:Mevduatın Türleri İtibarıyla Dağılımı

⁴ TMSF bankaları çok düşük bir bakiyeye sahip olduğundan analiz dışında tutulmuştur.

2012 yılının ilk çeyreğinde TP tasarruf mevduatı %0,9, YP tasarruf mevduatı %6,1 (USD bazında) ve toplam tasarruf mevduatı %0,6 artmıştır. Aynı dönemde TP ticari mevduat %2 azalırken, YP ticari mevduat %8,9 (USD bazında), toplam ticari mevduat ise %0,2 artmıştır. Özetle, tasarruf mevduatı ve ticari mevduat sahipleri TL'nin değer kazandığı 2012 ilk çeyreğinde yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu hesaplarına yönelmiş, sınırlı faiz artışına rağmen TP mevduata daha az ilgi göstermiştir.

Grafik 21: Tasarruf Mevduatı ile Ticari Mevduatın Gelişimi

Bilindiği üzere, TCMB bankacılık sisteminde kaynakların vadesinin uzatılması yoluyla vade uyumsuzluğunu azaltmak⁵ amacıyla 17 Aralık 2010'dan başlayarak Türk Lirası ve yabancı para zorunlu karşılık oranlarını, mevduat-katılım fonunun vade yapısına göre farklılaştırma yoluna gitmiştir. Söz konusu politikaların etkisiyle mevduatın vadesi Aralık 2010 – Mart 2012 döneminde 1 aya kadar vadeden daha uzun vadelere kaymış, vadesiz ve 3 aya kadar vadeli mevduatın payı 6,3 puan azalmıştır.

Tablo 13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

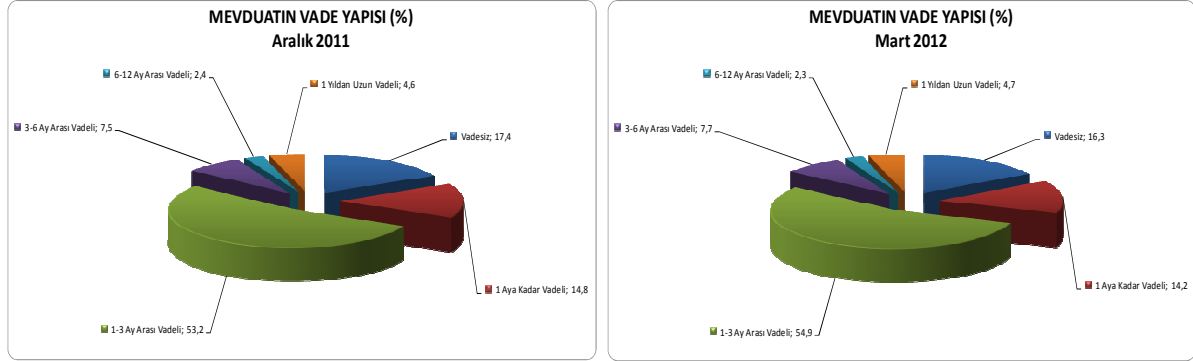
					Değişim (Puan)	
	Ara.10	Mar.11	Ara.11	Mar.12	Aralık 2010 - Mart 2012	Aralık 2011 - Mart 2012
Vadesiz	15,9	15,6	17,4	16,3	0,3	-1,1
1 Aya Kadar Vadeli	26,0	21,7	14,8	14,2	-11,8	-0,6
1-3 Ay Arası Vadeli	49,7	52,1	53,2	54,9	5,2	1,7
Vadesiz ve 3 Aya Kadar Vadeli	91,6	89,4	85,4	85,3	-6,3	-0,1
3-6 Ay Arası Vadeli	4,1	5,4	7,5	7,7	3,6	0,2
6-12 Ay Arası Vadeli	1,5	1,7	2,4	2,3	0,8	-0,1
1 Yıldan Uzun Vadeli	2,7	3,5	4,6	4,7	2,0	0,1

2012 yılının ilk çeyreğinde vadesiz ve 3 aya kadar vadeli mevduatın payında önemli bir değişim gözlenmezken, vadesiz ve 1 aya kadar vadeli mevduattan 1-3 ay arası vade dilimine sınırlı bir kayma görülmüştür. Sonuç olarak, sektörün en önemli fon kaynağı ve aktif pasif vade uyumsuzluğunun temel sebebi olan mevduatın vade yapısının uzamasına ilişkin

⁵ Artan iç talebi kısmak ve kredi artışını sınırlandırmak söz konusu politikaların başlangıcındaki ana amaçlardır.

olumlu gelişmeler gözlenmekle birlikte mevduatın vadesinin halen kısa olduğu görülmektedir. Diğer taraftan hâlihazırda vade gözetmeksizin stopaj usulüyle %15 vergi alınan mevduatta, vade bazında vergilendirmeye gidilmesi yönünde yapılan çalışmaların mevduatın ortalama vadesinin uzamasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 14: Mevduatın Vade Dağılımı

2011 yılında yükselen altın fiyatlarına paralel olarak mudiler tarafında yoğun ilgi görmeye başlayan kıymetli maden depo hesapları sektörde vadeli ve vadesiz olarak altın yatırımlarının değerlendirilmesinde önemli bir yatırım aracı haline gelmiştir. Aylık gelişimler incelendiğinde en yüksek artışın altının ons fiyatının yükselmesinin de etkisiyle, %71,2 (2,8 milyar USD) ile Temmuz-Ağustos 2011 döneminde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. 2012 yılının ilk çeyreğinde kıymetli maden depo hesaplarının %15,3 (1,2 milyar USD) artarak 9 milyar USD bakiyeye ulaştığı görülmektedir.

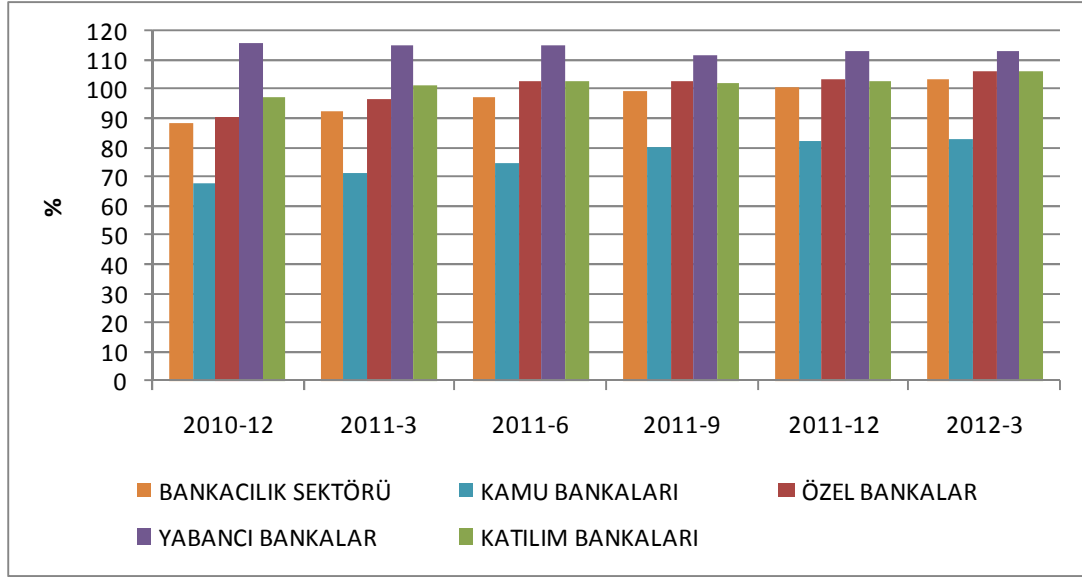
Tablo 15: Aylar İtibarıyla Kıymetli Maden Depo Hesaplarının Gelişimi

(Milyon USD)	Kıymetli Maden Depo Hesabı			Değişim (Önceki Aya Göre)	
	Vadesiz	Vadeli	Toplam	Tutar	%
Oca.11	1.652	502	2.154		
Şub.11	1.701	400	2.101	-53	-2,5
Mar.11	1.967	447	2.414	313	14,9
Nis.11	2.153	485	2.638	224	9,3
May.11	2.292	508	2.800	162	6,1
Haz.11	2.621	565	3.186	386	13,8
Tem.11	3.262	737	3.999	813	25,5
Ağu.11	5.844	1.003	6.846	2.847	71,2
Eyl.11	6.471	990	7.460	614	9,0
Eki.11	7.131	1.110	8.241	781	10,5
Kas.11	6.542	1.103	7.645	-596	-7,2
Ara.11	6.735	1.079	7.814	170	2,2
Oca.12	6.975	1.232	8.207	393	5,0
Şub.12	6.830	1.239	8.069	-138	-1,7
Mar.12	7.759	1.254	9.012	943	11,7

TCMB kurları esas alınarak hesaplanmıştır.

Mevduatın krediye dönüşüm oranının gelişimine bakıldığında, 2012 yılının ilk çeyreğinde kredilerin artış oranının (%2,2) mevduatın artış oranının (%0,1) üzerine çıkmasıyla mevduatın krediye dönüşüm oranı 2,3 puan artarak %103,3 seviyesine yükselmiştir. Söz konusu dönemde rasyosu en fazla artan bankalar özel bankalar ile katılım bankaları olmuştur.

Grafik 22: Banka Grupları Bazında Mevduatın Krediye Dönüşüm Oranı

Tablo 16: Yurt Dışı Şubeler Nezdinde Toplanan Mevduat

	TP (Milyon TL)	YP* (Milyon USD)	Toplam (Milyon TL)	Toplam Mevduat İçindeki % Payı	Değişim** (%)		
					TP	YP	TOPLAM
Aralık 2010	27.110	13.065	47.198	7,6	15,5	3,2	13,1
Mart 2011	16.392	10.300	32.216	5,1	-39,5	-21,2	-31,7
Haziran 2011	16.254	11.194	34.341	5,2	-0,8	8,7	6,6
Eylül 2011	14.942	10.147	33.726	4,9	-8,1	-9,4	-1,8
Aralık 2011	13.570	10.008	32.474	4,7	-9,2	-1,4	-3,7
Mart 2012	10.661	11.796	31.575	4,5	-21,4	17,9	-2,8

* YP mevduat tutarları hesaplanırken ilgili tarihteki TCMB USD alış kuru esas alınmıştır.

** Değişim bir önceki çeyrek döneme göre hesaplanmıştır.

2012 yılının ilk çeyreğinde yurt dışı şubeler nezdinde toplanan TP mevduat %21,4 azalırken, YP mevduat %17,9 (USD bazında) artmış, sonuç olarak yurtdışı şubeler nezdindeki toplam mevduat %2,8 (899 milyon TL) azalarak 31,6 milyar TL'ye gerilemiş ve toplam mevduat içindeki payı da 0,2 puan azalarak %4,5 seviyesine gelmiştir. TP mevduattaki azalış ve YP mevduattaki artış ağırlıklı olarak Malta ve Londra şubelerinden kaynaklanmaktadır.

e) Yurtdışı Bankalara Borçlar

Sektörün yurtdışı bankalardan temin ettiği borçların toplamı, 2012 yılının ilk çeyreğinde %4,3 oranında (4,2 milyar USD) artış göstermiştir. Söz konusu artışta mevduat (2,2 milyar USD), kredi (2,1 milyar USD) ve repodan sağlanan fonlar (1,1 milyar USD) etkili olurken, sendikasyon (0,9 milyar USD) ve seküritizasyon kredilerinde (0,5 milyar USD) azalış görülmektedir.

Mart 2012 döneminde yurtdışı bankalardan temin edilen borçlar bir önceki yılın aynı dönemine göre %14,9 oranında (13,2 milyar USD) artarak 101,8 milyar USD'ye yükselmiştir. Seküritizasyon kredilerinde 921 milyon USD, sendikasyon kredilerinde 300 milyon USD azalış gerçekleşirken, repo işlemlerinden sağlanan fonlarda 6,1 milyar USD, kredilerde 4,1 milyar USD, mevduatta 3,4 milyar USD ve sermaye benzeri kredilerde 0,8 milyar USD tutarında artış gerçekleşmiştir.

Mart 2012 döneminde bankaların yurtdışı bankalara borçları içerisinde kendi risk gruplarından sağladığı fon tutarı 18,6 milyar USD olup toplam yurtdışı borçların %18,3'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 17:Yurtdışı Bankalardan Sağlanan Fonların Gelişimi

(milyon USD)	Aralık 2010		Mart 2011		Aralık 2011		Mart 2012		Değişim			
	Tutar		Tutar		Tutar		Tutar		Mart.11 - Mart.12		Ara.11 - Mart.12	
	% Pay		% Pay		% Pay		% Pay		(%)		(%)	
Mevduat	9.916	12,2	11.877	13,4	13.144	13,5	15.314	15,0	3.436	28,9	2.169	16,5
Kredi	35.174	43,3	39.130	44,2	41.155	42,2	43.228	42,5	4.098	10,5	2.073	5,0
Sendikasyon	14.154	17,4	15.190	17,2	15.748	16,1	14.891	14,6	-300	-2,0	-857	-5,4
Seküritizasyon	9.287	11,4	8.801	9,9	8.384	8,6	7.880	7,7	-921	-10,5	-503	-6,0
Repo	9.087	11,2	9.809	11,1	14.787	15,1	15.861	15,6	6.052	61,7	1.074	7,3
Sermaye Benzeri Krediler	3.700	4,6	3.765	4,3	4.389	4,5	4.532	4,5	767	20,4	142	3,2
Diğer*	0	0,0	0	0,0	0	0,0	68	0,1	68	-	68	-
TOPLAM	81.317	100	88.573	100	97.607	100	101.774	100	13.201	14,9	4.166	4,3

(*)Vade unsuru taşımayan işlemlerin dışında, İşlem tür kodları sınıflandırmasından herhangi bir tür işlem koduna dahil olmadığı halde bankalarla yapılan borç tarafındaki işlemleri kapsamaktadır.

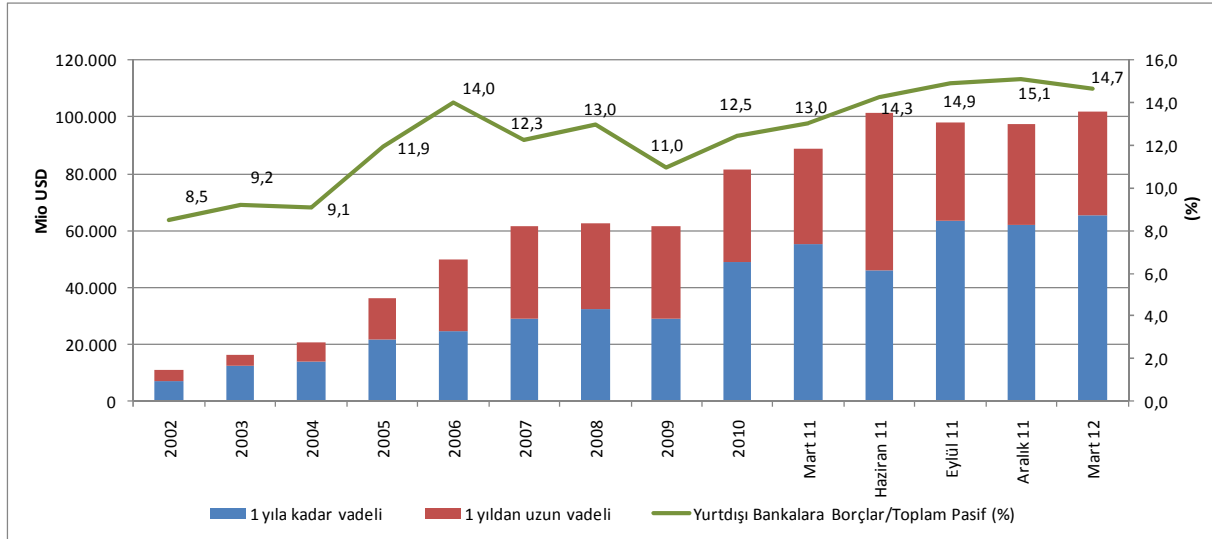
Repo işlemlerinden sağlanan fonlarda 2012 yılının ilk çeyreğinde %7,3 oranında, yıllık bazda ise %61,7 oranında artış görülmüştür. 2012 yılında repo işlemlerinin yurtdışı bankalardan sağlanan fonlar içindeki payı %15,1'den %15,6'ya yükselmiştir. Yurtdışı bankalardan repo işlemleri sonucu sağlanan fonlar temel olarak Almanya, İngiltere ve Amerika merkezli finans kuruluşları ile yapılan işlemlerden kaynaklanmakta olup işlemlerin %88,7'si USD üzerinden gerçekleştirilmiştir.

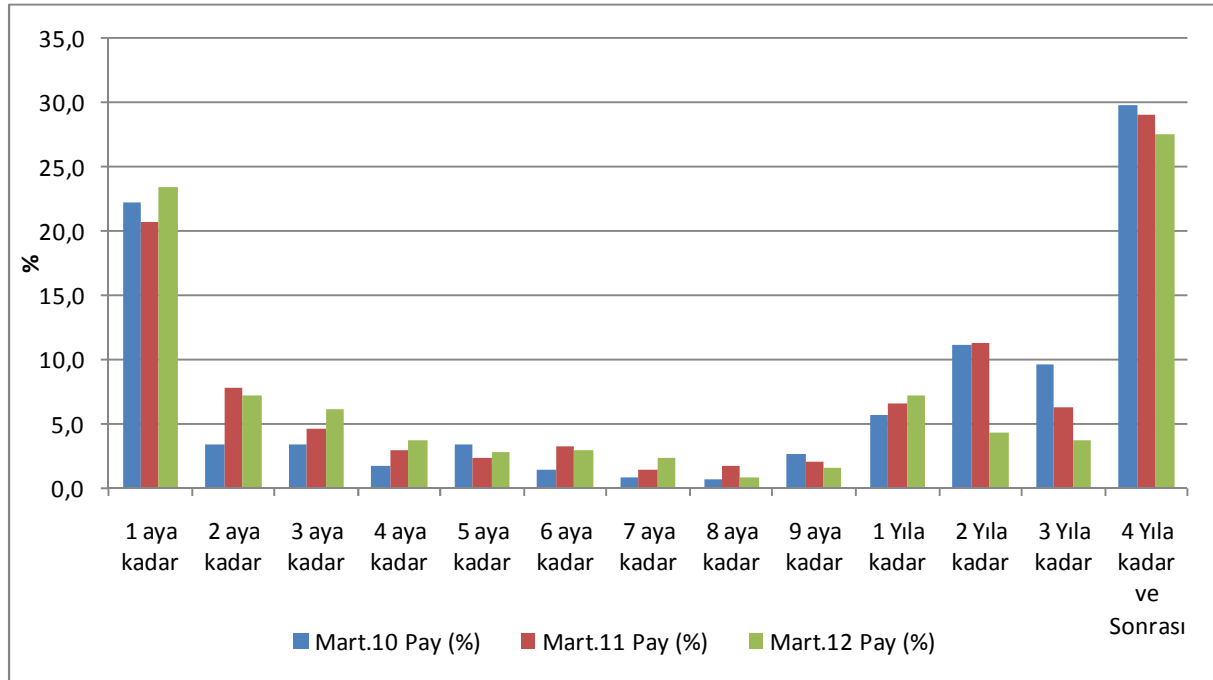
Sendikasyon ve seküritizasyon kredilerinin yurtdışı bankalardan sağlanan toplam fonlar içindeki payı Mart 2011'de %27,1 iken Aralık 2011'de %24,7'ye, Mart 2012'de ise %22,4'e gerilemiştir. Mart 2012 itibarıyla bankacılık sektörünün yurtdışından temin ettiği sendikasyon ve seküritizasyon kredileri, sektörün toplam yabancı kaynaklarının %3,8'ini oluşturmaktadır. Sektör geneline bakıldığında sendikasyon kredilerinin tamamına yakınının yenilendiği görülmektedir.

Mart 2012 döneminde, yurtdışı bankalardan sağlanan fonların %90,9'u YP (%57,4'ü USD, %32,2'si EUR, %1,3'ü diğer para birimleri), %9,1'i ise TP'dir. Mevduat ve kredi şeklinde sağlanan fonların 8,7 milyar USD'lik kısmı, repo yoluyla sağlanan fonların 544 milyon USD'lik kısmı olmak üzere yurtdışı borçların 9,3 milyar USD'lik kısmı TP cinsindendir.

Sektörün yurtdışından sağladığı borçların toplam pasif içindeki payı Aralık 2009 itibarıyla %11 düzeyinde iken, bu oran Aralık 2011 döneminde %15,1 düzeyine yükselmiş, Mart 2012 döneminde ise %14,7 düzeyine gerilemiştir. Yurtdışı bankalardan temin edilen fonların vade dağılımı incelendiğinde; 2011 Mart ayında 1 yıla kadar vadeli işlemlerin toplam yurtdışı bankalardan sağlanan borçlar içindeki payının %62,2 olduğu, bu oranın 2011 Aralık ayında %63,4'e ve 2012 Mart ayında %64,3'e yükseldiği görülmektedir.

Grafik 23: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Fonların Vade Dağılımı ve Toplam Pasif İçindeki % Payı

Grafik 24: Yurtdışı Bankalardan Temin Edilen Kredi ve Mevduat Şeklindeki Fonların Vade Dağılımı ve Gelişimi

Yurtdışı bankalardan temin edilen kredi ve mevduat şeklindeki fonların vade yapısı ve gelişimi incelendiğinde ise, bir yıllık dönemde 4 yıl ve daha uzun vadeli kredi ve mevduatın payının azaldığı, 1 yıla kadar vadeli kredi ve mevduatın payının arttığı görülmektedir.

Mart 2012 döneminde 101,8 milyar USD'ye ulaşan yurtdışı bankalara borçların önemli bir kısmı ABD (20,1 milyar USD - %19,8), Almanya (12,1 milyar USD - %11,9), İngiltere (9,7 milyar USD - %9,5), Hollanda (7,8 milyar USD - %7,7), Lüksemburg (7,8 milyar USD - %7,6), İsviçre (6,8 milyar USD - %6,7), ve Fransa (6 milyar USD - %5,9) merkezli finans kuruluşlarından⁶ temin edilmiştir. Mart 2011 döneminde ABD, Almanya ve İngiltere merkezli finansal kuruluşlardan temin edilen fonların toplam yabancı bankalardan sağlanan fonlara oranı %44,9 iken bu oran Mart 2012 döneminde %41,2'ye gerilemiştir. Euro Alanı'nda yer alan ülke ekonomilerinde yaşanan olumsuz gelişmeler sektörün Euro Alanı'ndan borçlanma imkânını sınırlamış; İngiltere, Fransa, Belçika ve Almanya merkezli finans kuruluşlarından sağlanan fonlarda daralma görülmüştür. Öte yandan Amerika, Asya ve Arap ülke merkezli finans kuruluşlarından sağlanan fonlarda artış gözlenmektedir.

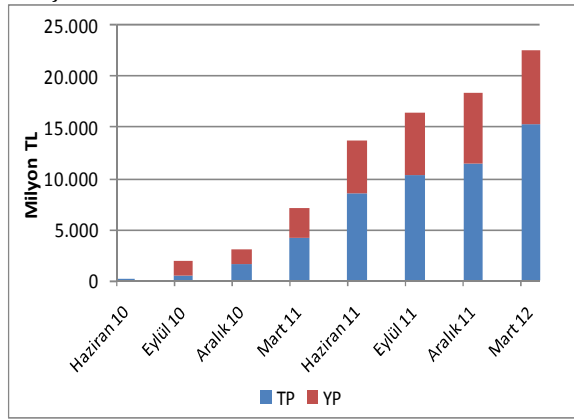
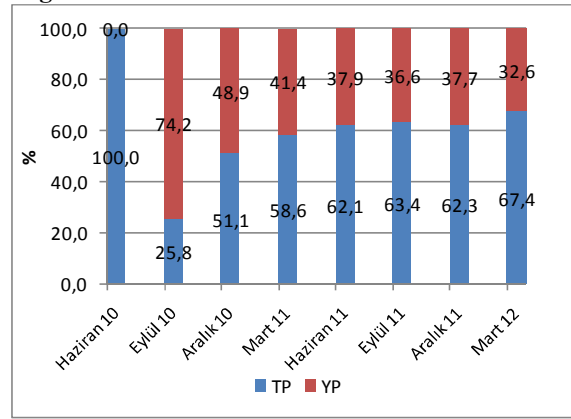
⁶ Daha önceki çalışmalarda kuruluşun bulunduğu ülke kodu esas alınmış iken bundan böyle kuruluşun genel merkezinin bulunduğu ülke kodu esas alınacaktır.

KUTU 1: İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 30.09.2010 tarih ve 3875 sayılı Kurul kararıyla bankaların **TL cinsinden** tahvil ve bono ihraçlarına izin verilmesiyle birlikte, ihraç edilen menkul kıymetlerin alternatif bir fon kaynağı olarak pasif içerisindeki payının arttığı gözlenmiştir. Bilindiği üzere, anılan Karar'dan önce yalnızca kalkınma ve yatırım bankalarının yurtiçinde menkul kıymet ihracı mümkünken, Kararla birlikte mevduat ve katılım bankalarına da bir formül eşliğinde belirlenen ihraç limitleri dahilinde TL cinsinden tahvil ve bono ihraç imkanı getirilmiştir. Bu gelişme paralelinde Eylül 2010 itibarıyla yalnızca kalkınma ve yatırım bankaları tarafından ihraç edilebilen menkul kıymetlerin toplam pasif içerisindeki payı %0,2 iken, mevduat bankalarının artan ihraçlarıyla birlikte Mart 2012 itibarıyla %1,8'e yükselmiştir.

Bahse konu Karar ile, banka bazında borçlu sıfatıyla doğrudan gerçekleştirilecek ihraçlara ilişkin belirlenen nominal tutar limitinden kalkınma ve yatırım bankaları muaf tutulmuştur. Ayrıca sermaye benzeri borçlar kapsamında ihraç edilecek menkul kıymetler ile ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler ihraç limitinin dışında tutulmaktadır.⁷

Eylül 2010'dan itibaren mevduat bankalarının tahvil ve bono ihracıyla birlikte, ihraç edilen menkul kıymetler hacmi hızla artmıştır. Eylül 2010'da 1,9 milyar TL olan ihraç edilen menkul kıymetler⁸ hacmi, 2011 yılında 15,3 milyar TL artarak 18,4 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise ihraç edilen menkul kıymetlerde 4,2 milyar TL artış gözlenmiştir. Mart 2012'de 22,6 milyar TL seviyesinde olan ihraç edilen menkul kıymetlerin %67,4'ü TP, %32,6'sı YP cinsinden ihraç edilmiştir. YP ihraçların tamamına yakını USD cinsindendir.

Grafik 1: İhraç Edilen Menkul Kıymetlerin Gelişimi**Grafik 2: İhraç Edilen Menkul Kıymetler TP-YP Dağılımı**

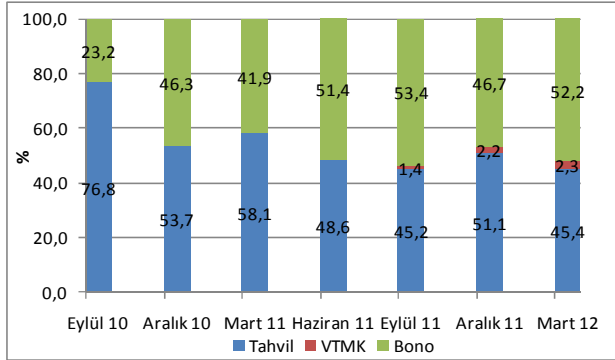
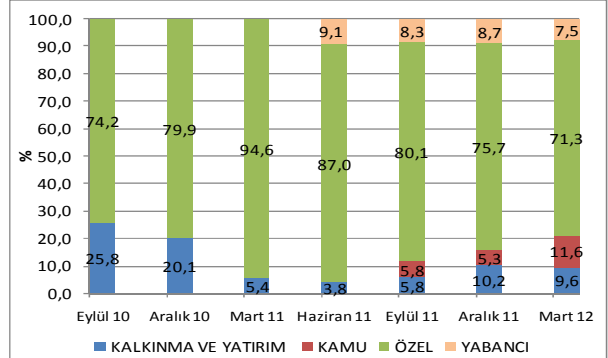
Eylül 2011'de bir mevduat bankası tarafından KOBİ kredilerinin teminatı ile Türkiye'nin ilk varlık teminatlı menkul kıymet (VTMK) ihracı gerçekleştirilmiş, bu ihraçla birlikte tahvil ve bononun yanı sıra varlık teminatlı menkul kıymetlerin hacmi de artmaya devam etmiştir. Bilindiği üzere Varlık teminatlı menkul kıymetler, Sermaye Piyasası Kurulu'nun 12.09.2009 tarihli "Varlık Teminatlı Menkul Kıymetlere İlişkin Esaslar Tebliği" kapsamında, tüketici kredileri ve ticari kredilerin yanı sıra Tebliğ'de belirlenmiş olan diğer alacakların teminatı altında ihraç edilen borçlanma senetleridir. Teminat varlıklarının nominal değeri, ihraç edilecek VTMK'nın nominal değerinden az olamamaktadır. Mart 2012 itibarıyla sektörde toplamda 525,1 milyon TL nominal bedelli varlık teminatlı menkul kıymet ihraç edilmiş olup, tamamının ihracı halka arz edilmeksizin, TL cinsinden ve sabit faizli olarak yurtdışı piyasalarda gerçekleştirilmiştir. Mart 2012 itibarıyla ihraç edilen menkul kıymetlerinin %52,2'si bono, %45,4'ü tahvil, ve %2,3'ü varlık teminatlı menkul kıymettir.

İhraç edilen menkul kıymetler, mevduata göre düşük stopaj avantajı ve kamu borçlanma senetlerine kıyasla daha iyi getiri sağlamaları nedeniyle bireysel ve kurumsal yatırımcılar için alternatif bir yatırım aracı haline gelmiştir. Mart 2012 itibarıyla TL cinsinden yapılan ihraçların %3,1'i, YP cinsinden yapılan ihraçların tamamına yakını yurtdışında yapılmıştır. TL cinsinden yapılan ihraçların %89,6'sı halka arz edilmiş olup, halka arz edilen menkul kıymetlerin nominal tutarının %50,3'ü yurtiçi kurumsal, %48,7'si yurtiçi bireysel ve %1'i yurtdışı kurumsal yatırımcılara dağıtılmıştır. Mart 2012 itibarıyla yurtiçi piyasalarda ihraç edilen menkul kıymetlerin yabancı yatırımcıların portföyünde bulunan kısmı %5,6'dır.⁹ Öte yandan, aynı dönem itibarıyla bankaların portföyünde bulunan başka bankalarca ihraç edilmiş menkul kıymetlerin toplam menkul kıymetler içerisindeki payı %1'in altındadır.

⁷ Mevduat bankaları ve katılım bankaları için hesaplanan ihraç limiti Eylül 2010'da 51 milyar TL iken, Aralık 2011 itibarıyla 71,8 milyar TL'dir. Gerçekleşen ihraçlar ise limitlerin oldukça altında kalmaktadır.

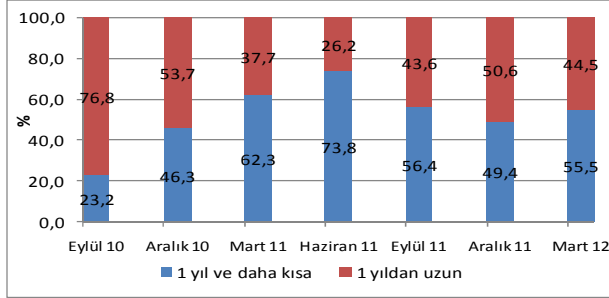
⁸ İhraç edilen menkul kıymet tutarları, ihraç farkları netleştirilmiş bakiyeler üzerinden verilmektedir.

⁹ Merkezi Kayıt Kuruluşu verilerinden alınmıştır.

KUTU 1: İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (devam)**Grafik 3: İhraç Edilen Menkul Kıymetlerin Türleri****Grafik 4: Banka Grupları İtibarıyla İhraç Edilen Menkul Kıymetler**

Mart 2012 itibarıyla menkul kıymetlerin %71,3'ü özel bankalar, %11,6'sı kamu bankaları, %9,6'sı kalkınma ve yatırım bankaları, %7,5'i yabancı bankalar tarafından ihraç edilmiştir.

Mart 2012 döneminde, ihraç edilen menkul kıymetlerin açılış tarihi itibarıyla %44,5'i 1 yıldan uzun, %55,5'i ise daha kısa vadelidir. İhraç edilen menkul kıymetlerin vadesinin mevduata kıyasla uzun olması pasifin vadesinin uzamasına katkı sağlamaktadır.

Grafik 5: İhraç Edilen Menkul Kıymetlerin Vade Dağılımı**Tablo1: Ağırlıklandırılmış Ortalama Faiz Oranları**

%	Aralık 10	Haziran 11	Eylül 11	Aralık 11	Mart 12
Bono-TP	7,4	8,3	8,7	9,3	10,6
Bono-YP	-	-	4,2	5,3	5,8
Tahvil-TP	10,7	9,4	9,1	9,6	10,1
Tahvil-YP	5,1	5,5	5,5	5,5	5,6
VTMK	-	-	9,2	9,6	9,7

İhraç edilen menkul kıymetlerin ağırlıklandırılmış ortalama faizlerine bakıldığında, Mart 2012 itibarıyla TL cinsinden ihraç edilen bonoların basit faiz oranı %10,6, tahvillerin faiz oranı %10,1'dir. YP cinsinden bonoların faiz oranı %5,8, tahvillerin faiz oranı ise %5,6 olarak hesaplanmaktadır. Öte yandan TL cinsinden ihraç edilen varlık teminatlı menkul kıymetlerin ağırlıklandırılmış faiz oranı ise %9,7'dir. Mart 2012 itibarıyla ihraç edilen menkul kıymetlerin ortalama maliyeti mevduatın ortalama maliyetinden daha yüksektir.

İhraç edilen menkul kıymetlere verilen faizler 2010 yılına kıyasla 2011 yılında 840,6 milyon TL artarak 907 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2011 yılında ihraç edilen menkul kıymetlerdeki artış, bunlara ödenen faizlerde de önemli bir artış görülmesine neden olmuştur.

Öte yandan, sektörde bir kalkınma ve yatırım bankası tarafından Sermaye Piyasası Kurulu'nun 27 Ağustos 2008 tarihli "Varlık Finansmanı Fonlarına ve Varlığa Dayalı Menkul Kıymetlere (VDMK) İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" hükümleri uyarınca, Ekim 2011 ve Ocak 2012 dönemlerinde ihraç edilmiş iki adet VDMK bulunmaktadır. Toplamda 385 milyon TL nominal tutarlı VDMKlar, varlık finansman fonu tarafından bankanın bireysel kredileri havuzlarına dayalı olarak çıkartılmıştır.

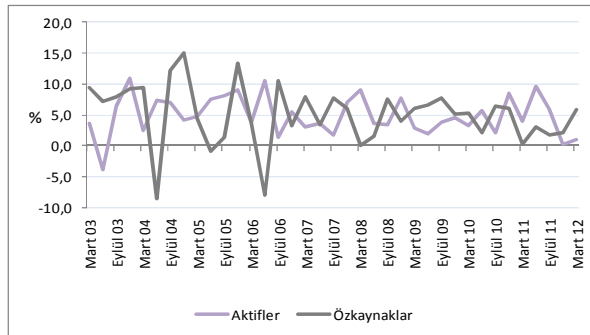
Katılım bankaları ise faizsiz bankacılık ürünü olan ve "faizsiz bono" olarak bilinen sukuk ihracı gerçekleştirmektedirler. Sukukun bir türü olan ve "kira sukuku" olarak bilinen kira sertifikaları, 1 Nisan 2010 tarihli "Kira Sertifikalarına ve Varlık Kiralama Şirketlerine İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ" kapsamında ihraç edilmektedir. Banka sahip olduğu veya kiraladığı varlıkları, kiralamak üzere varlık kiralama şirketine devretmekte; varlık kiralama şirketi ise devraldığı varlıkların finansmanını sağlamak amacıyla kira sertifikası düzenlemektedir. Sahiplerinin bu varlıklardan elde edilen gelirlerden payları oranında hak sahibi olmalarını sağlayan kira sertifikalarının ihracı, varlık kiralama şirketi aracılığıyla gerçekleştirilmekte, banka bizzat ihraç edememektedir. Sertifikaların dönemsel ödemeleri, bankadan alınan kira gelirleri ile karşılanmaktadır. Ülkemizde ilk sukuk ihracı, 2010 yılında yurtdışında gerçekleştirilmiş olup, ülkemiz mevzuatı çerçevesinde yapılmamış, bir özel amaçlı kuruluş aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Ancak 2011 yılında aynı katılım bankası tarafından yapılan ikinci sukuk ihracı, kira sukuku niteliğinde olup Sermaye Piyasası Kurulu'nun 1 Nisan 2010 tarihli Tebliğ kapsamında varlık kiralama şirketi aracılığıyla yapılmıştır. Toplamda 450 milyon USD tutarındaki sukuk, YP cinsinden yurtdışı piyasalarda ihraç edilmiştir.

f) Özkaynaklar ve Sermaye Yeterliliği

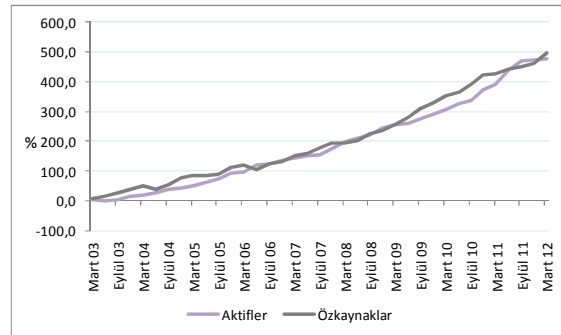
2012 yılının ilk çeyreğinde %5,9 (8,5 milyar TL) artan sektörün özkaynakları, Mart 2012 itibarıyla 153,2 milyar TL'ye ulaşmıştır. Yılın ilk üç ayında özkaynaklarda gözlenen artış, büyük ölçüde dönem net karı ile menkul değerler değerleme farklarındaki artıştan kaynaklanmıştır.

Çeyrek dönemler itibarıyla değerlendirildiğinde, sektörün 2009 ve 2010 yılları genelinde sergilediği yüksek karlılık performansı, özkaynak artışlarının toplam aktiflerdeki artışların üzerinde seyretmesini sağlamıştır. Eylül 2010 dönemi ile Eylül 2011 dönemi arasında dört çeyrek boyunca, sektörün karlılık performansındaki gerilemeye bağlı olarak toplam aktiflerin büyüme hızı özkaynakların büyüme hızını aşarken 2011 yılının son çeyreği ile 2012 yılının ilk çeyreğinde özkaynaklar toplam aktiflerden hızlı büyümüşür. Son iki çeyrekte gözlenen söz konusu gelişmede, faiz marjlarındaki iyileşmenin karlılığa yaptığı olumlu katkı etken faktör olmuştur. 2012 yılının ilk çeyreğinde sektörün toplam aktifleri %0,9 büyürken, özkaynakları %5,9 artmıştır. Uzun dönemli trende bakıldığında, sektörün özkaynaklarının ve toplam aktiflerinin büyüme oranlarının birbirine çok yakın olduğu gözlenmektedir.

Grafik 25: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

Grafik 26: Toplam Aktifler ve Özkaynakların Değişimi (Kümülatif - Aralık 2002 bazlı)

Kurumumuzca sektörün kar dağıtımının sınırlandırılması ve karların bünyede bırakılmasının teşvik edilmesi yönünde sürdürülen uygulama sayesinde bankaların bilançolarında önemli bir tutarda yedek akçe oluşumu sağlanmış ve dolayısıyla sektörün güçlü özkaynak yapısı korunmuştur.

Tablo 18: Özkaynak Unsurlarının Gelişimi

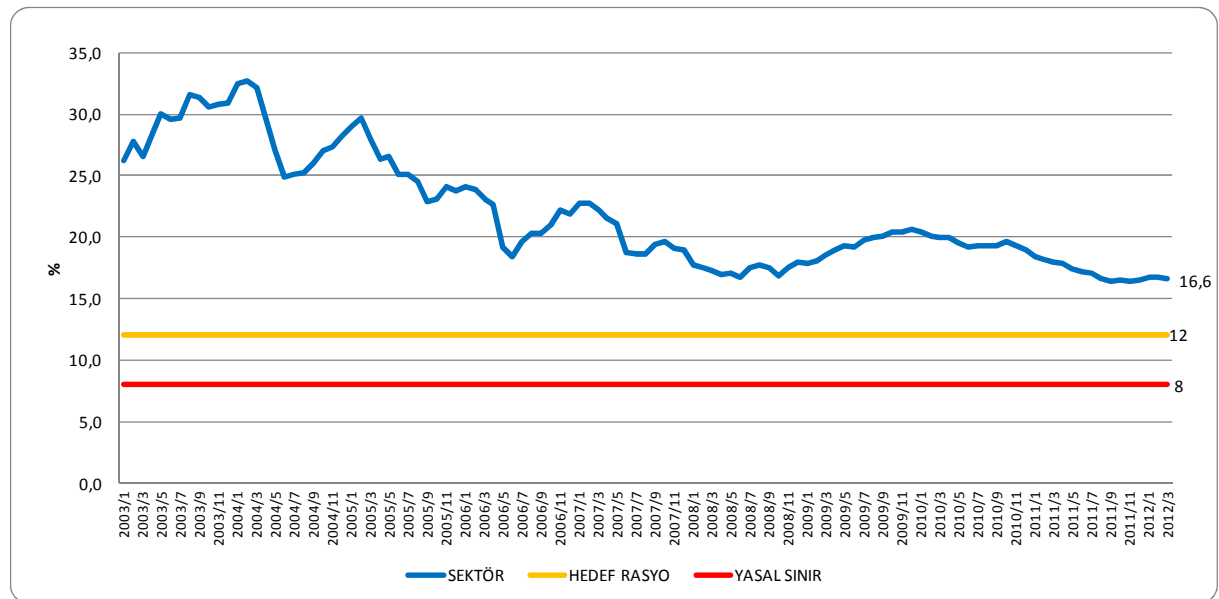
(Milyon TL)	DEĞİŞİM (%)							
	2010/12	2011/3	2011/12	2012/3	2011/3-2012/3		2011/12-2012/3	
					Tutar	%	Tutar	%
Ödenmiş Sermaye	47.937	48.564	50.493	50.894	2.330	4,8	401	0,8
Yedek Akçeler	72.270	87.516	89.777	99.331	11.815	13,5	9.554	10,6
Ödenmiş Sermaye Enflasyon Düzeltme Farkı	0	0	0	0	0	-	0	-
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Farkları	1.420	1.630	1.878	2.472	842	51,6	594	31,6
Menkul Değerler Değerleme Farkları	8.445	5.900	532	4.022	-1.878	-31,8	3.491	656,7
Dönem Karı (Zararı)	22.116	5.472	19.844	6.124	653	11,9		
Geçmiş Yıllar Karı (Zararı)	-17.646	-14.068	-17.878	-9.677	4.392	-31,2	8.201	-45,9
TOPLAM ÖZKAYNAKLAR	134.542	135.014	144.646	153.166	18.153	13,4	8.520	5,9

2012 yılının ilk çeyreğinde 2 bankada toplam 401 milyon TL (102 milyon TL'si nakit) ödenmiş sermaye artışı gerçekleşmiştir.

2011 yılsonuna göre menkul değerler değerlendirme farklarında gözlenen yüksek oranlı artış esas itibarıyla satılmaya hazır menkul değerlerin değerlendirme farklarından kaynaklanmaktadır. Satılmaya hazır menkul değerlerin değerlendirme farkları 2011 yılsonunda negatif 1,2 milyar TL iken Mart 2012 döneminde pozitif 190,5 milyon TL olarak gerçekleşmiş, bir başka ifadeyle 1,9 milyar TL artmıştır. Menkul değer değerlendirme farklarının diğer bileşenlerinden olan iştirakler, bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıklara ilişkin değerlendirme farkları ise aynı dönemde %59,5 oranında (1,6 milyar TL) artmıştır.

2012 yılının ilk çeyreğinde sektörün **sermaye yeterliliği rasyosu (SYR)** yılsonuna göre 0,01 puan artarak %16,56 olarak gerçekleşmiş olup SYR'nin uzun dönemli gelişimi izleyen grafikte verilmektedir.

Grafik 27: Sermaye Yeterliliği Rasyosu

Sektörün SYR'sinin payını oluşturan yasal özkaynaklar yılın ilk çeyreğinde %4,2 artarken, paydasını oluşturan risk ağırlıklı varlıklar %4,1 oranında artmış ve SYR yılsonundaki seviyesiyle yaklaşık aynı düzeyde kalmıştır. Risk ağırlıklı varlıkların Mart 2012 itibarıyla %85,7'sini oluşturan kredi riskine esas tutar yılın ilk çeyreğinde %3,5 oranında artarken, piyasa riskine esas tutar %7,7 ve operasyonel riske esas tutar %8,3 oranında artmıştır.

Tablo 19: SYR Bileşenleri

(Milyon TL)	MART 2011	ARALIK 2011	MART 2012	Değişim			
				Mart 2011-2012		Aralık 2011-Mart 2012	
				Tutar	%	Tutar	%
ÖZKAYNAK	140.200	157.925	164.507	24.307	17,3	6.582	4,2
RİSK AĞIRLIKLIL VARLIKLAR	780.306	954.196	993.403	213.097	27,3	39.206	4,1
KREDİ RİSKİNE ESAS TUTAR	651.456	822.536	851.027	199.571	30,6	28.491	3,5
A) Risk ağırlığı % 0 olanlar,	0	0	0	0		0	
B) Risk ağırlığı %10 olanlar,	0	0	0	0		0	
C) Risk ağırlığı % 20 olanlar,	10.532	14.600	14.096	3.564	33,8	-503	-3,4
Ç) Risk ağırlığı % 50 olanlar,	68.234	83.746	85.705	17.471	25,6	1.959	2,3
D) Risk ağırlığı % 100 olanlar,	566.837	662.365	669.562	102.725	18,1	7.197	1,1
E) Risk ağırlığı % 150 olanlar,	4.535	17.569	20.885	16.350	360,5	3.316	18,9
F) Risk ağırlığı % 200 olanlar,	1.318	44.256	60.779	59.461	4.511,9	16.522	37,3
PIYASA RİSKİNE ESAS TUTAR	34.828	37.638	40.543	5.716	16,4	2.906	7,7
OPERASYONEL RİSKE ESAS TUTAR	94.023	94.023	101.833	7.810	8,3	7.810	8,3

Konsolide olmayan sermaye yeterliliği rasyolarının banka grupları bazında gelişimi incelendiğinde 2012 yılının ilk çeyreğinde kamu bankaları, yabancı bankalar ve kalkınma ve yatırım bankalarının SYR'si artarken özel bankaların ve katılım bankalarının SYR'sinde azalış gözlenmektedir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında ise yalnızca yabancı bankaların SYR'sinde 0,26 puanlık bir artış gerçekleşirken diğer tüm banka gruplarının SYR'si azalmıştır.

Faaliyet yapıları gereği sermaye yeterliliği rasyoları yüksek olan kalkınma ve yatırım bankaları ile bankacılık faaliyeti bulunmayan TMSF bankaları hariç tutulduğunda, yıllık bazda SYR'si en fazla azalan banka grubu özel bankalar grubudur.

Tablo 20: Banka Grupları Bazında Sermaye Yeterliliği Rasyosu

(%)	Fark (Puan)					
	2010/12	2011/3	2011/12	2012/3	2011/3-2012/3	2011/12-2012/3
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	58,66	56,45	48,17	48,50	-7,95	0,33
TMSF Bankaları	53,01	54,44	58,77	44,04	-10,39	-14,73
Bankacılık Sektörü	18,97	17,97	16,55	16,56	-1,41	0,01
Özel Bankalar	18,21	16,94	15,48	15,35	-1,59	-0,13
Yabancı Bankalar	17,34	16,66	16,88	16,91	0,26	0,04
Kamu Bankaları	16,74	16,16	14,53	14,97	-1,18	0,44
Katılım Bankaları	15,07	14,59	14,04	13,91	-0,68	-0,13

Türk Bankacılık Sektörü'nün sermaye yeterlilik rasyosu 2011 yılının Ağustos ayından beri yaklaşık aynı düzeyde kalmıştır. Bu durumun en temel nedeni söz konusu dönemde bankaların kredilerinin artış hızının yavaşlayarak özkaynak artış hızıyla paralel hale gelmesidir. Önümüzdeki dönemde mevcut düzenleme altyapısı içinde banka karlılıklarındaki artışın devam etmesi ve kredilerdeki artış hızının yükselmemesi durumunda, sektörün SYR'sinde hafif artışlar beklenebileceği değerlendirilmektedir. Halihazırda sektörün ve banka gruplarının SYR düzeyi asgari yasal sınır olan %8'in, Kurumumuzca uygulanmakta olan %12'lik hedef rasyo düzeyinin ve gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkenin üzerinde olup yasal özkaynakların %90'ı kaliteli özkaynak unsuru olarak nitelendirilen ana sermayeden oluşmaktadır.

Öte yandan Temmuz 2012 itibarıyla yürürlüğe girecek olan Basel II düzenlemeleri kapsamında, bankalarca Kurumumuza yapılan paralel raporlamalara göre Mart 2012 dönemi itibarıyla sektörün SYR'sinde 1,3 puanlık bir düşüş olacağı öngörülmekle birlikte sektörün SYR'si Basel II düzenlemeleri altında dahi oldukça yüksek bir seviyededir.

4. Kârlılık

Bankacılık sektörü dönem net karı önceki yılın aynı dönemine kıyasla 653 milyon TL (%11,9) artarak Mart 2012’de 6.124 milyon TL’ye yükselmiştir. Sektörde faaliyet gösteren 48 bankadan 29’unun kârında, son bir yıllık dönemde artış gerçekleşmiştir. Bu dönemde 5 banka zarardan kara geçmiş, bir bankanın zararı artmış, bir bankanın da zararı azalmıştır. Sektör karının artışında yükselen net faiz marjı belirleyicidir.

Tablo 21: Bankacılık Sektörü Karşılaştırmalı Gelir Tablosu

Bankacılık Sektörü (Milyon TL)	Mart		Değişim		Toplam Gelire Oranı %		
	2011	2012	Tutar	%	2011	2012	Fark (Puan)
Toplam Faiz Gelirleri	19.264	27.163	7.899	41,0	70,5	74,8	4,3
Kredilerden Alınan Faizler	12.410	18.322	5.913	47,6	45,4	50,4	5,0
Menkul Değerlerden Alınan Faizler	6.030	7.717	1.687	28,0	22,1	21,2	-0,8
Bankalardan ve Para P. Alınan Faizler	259	371	111	42,9	0,9	1,0	0,1
Diğer	565	754	188	33,3	2,1	2,1	0,0
Toplam Faiz Giderleri	10.156	15.135	4.980	49,0	37,2	41,7	4,5
Mevduata Verilen Faizler	8.111	11.313	3.202	39,5	29,7	31,1	1,5
Bankalara ve Para P. İşl. Verilen Faizler	1.020	1.383	362	35,5	3,7	3,8	0,1
İhraç Edilen Menkul Kıymetlere Verilen Faizler	86	429	343	399,4	0,3	1,2	0,9
Repo İşlemlerine Verilen Faizler	821	1.852	1.030	125,4	3,0	5,1	2,1
Diğer	118	159	41	35,1	0,4	0,4	0,0
I) NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	9.108	12.028	2.920	32,1	33,3	33,1	-0,2
Takipteki Alacaklar Özel Provizyonu	1.055	1.423	368	34,9	3,9	3,9	0,1
II) PROV.SONRASI NET FAİZ GELİRİ (GİDERİ)	8.053	10.605	2.551	31,7	29,5	29,2	-0,3
Toplam Faiz Dışı Gelirler	6.634	6.825	192	2,9	24,3	18,8	-5,5
Bankacılık Hizmet Gelirleri ve Komisyonlar	3.917	4.430	513	13,1	14,3	12,2	-2,1
Aktif satış Kazançları	173	84	-90	-51,8	0,6	0,2	-0,4
Diğer	2.543	2.312	-231	-9,1	9,3	6,4	-2,9
Toplam Faiz Dışı Giderler	8.483	9.681	1.199	14,1	31,0	26,7	-4,4
Personel Giderleri	3.039	3.301	262	8,6	11,1	9,1	-2,0
Provizyonlar	1.437	1.608	171	11,9	5,3	4,4	-0,8
Diğer	4.006	4.772	766	19,1	14,7	13,1	-1,5
III) NET FAİZ DIŞI GELİR (GİDER)	-1.849	-2.856	-1.007	-	-6,8	-7,9	-1,1
IV) TOPLAM DIĞER FAİZ DIŞI GEL./GİD. (1+2+3)	674	-114	-787	-	2,5	-0,3	-2,8
1- Sermaye Piyasası İşlemleri Karı (Zararı) (Net)	857	-1.983	-2.840	-	3,1	-5,5	-8,6
2- Kambiyo Karı (Zararı) (Net)	-162	1.875	2.037	-	-0,6	5,2	5,8
3- Olağanüstü Gelirler (Giderler) (Net)	-22	-5	16	-	-0,1	-0,0	0,1
V) VERGİ ÖNCESİ KAR (ZARAR) (II+III+IV)	6.878	7.635	757	11,0	25,2	21,0	-4,2
Vergi Provizyonu	1.406	1.510	105	7,5	5,1	4,2	-1,0
DÖNEM NET KARI (ZARARI)	5.472	6.124	653	11,9	20,0	16,9	-3,2
Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri %	189,7	179,5	-10,2				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %	78,2	70,5	-7,7				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %*	86,4	74,6	-11,9				
Faiz Dışı Gelirler/Faiz Dışı Giderler %**	77,1	66,4	-10,6				

Not: Diğer faiz dışı gelirler, faiz dışı gelir - gider dengesi hesaplamasında net değerleri üzerinden

* Diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmmiştir.

** Takipteki alacaklar özel provizyonu ve diğer faiz dışı gelir/giderler dahil edilmmiştir.

Bankaların aktif fonlamasında alternatif kaynaklara yoğun olarak yönelmesiyle, repo işlemlerine, bankalara ve ihraç edilen menkul kıymetlere verilen faizlerde, önceki yılın aynı dönemine göre, önemli tutarda artışlar gerçekleşmiştir. Diğer taraftan, ters repo işlemlerinden elde edilen faiz gelirlerindeki artışın yanı sıra, kredi fonlamasında mevduat dışı kaynakların

ağırlığının artması ve getirili aktiflerdeki hacim artışının esas olarak kredi artışı ile sağlanması sonucunda, kredi/mevduat faiz gelir/gider farkı, tutar olarak artmıştır. Menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde, menkul kıymet getirilerindeki artışın katkısıyla önemli tutarda artış gerçekleşmiştir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, TP cinsinden kredi getirisi mevduat maliyeti marjı değişmemiş, söz konusu marjın YP cinsinden kalemler açısından artması, toplam marjın bir miktar artmasına yol açmıştır. Temelde menkul kıymet getirilerindeki artış sonucunda bankacılık sektörünün net faiz gelirlerindeki artış, net faiz marjının da artmasına yol açmıştır.

Önceki yılın aynı dönemine göre, faiz gelirlerinde %41 (7.899 milyon TL), faiz giderlerinde %49 (4.980 milyon TL) oranında artış gerçekleşmiştir.

Mart 2011'e göre, kredilerden elde edilen faiz gelirleri 5.913 milyon TL yükselmiştir. Söz konusu artışta, kredi getirisindeki artışın (kredi getirisi bu dönemde 1,6 puan artışla %11,2'ye yükselmiştir) yanı sıra, esas olarak kredi hacmindeki yüksek tutarlı artış etkili olmuştur. Menkul kıymetlerden elde edilen faiz gelirlerinde 1.687 milyon TL'lik yükseliş meydana gelmiştir. Bu gelişmede, menkul kıymet portföyünde kayda değer bir değişim olmamasına karşın, 2010 yılı sonundan itibaren TP cinsinden iç borç faizlerinin artması nedeniyle itfa sonrası portföye alınan kâğıtların getirilerinin görece yüksek oluşu ve enflasyona endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu katkısı nedeniyle menkul kıymet getirilerindeki artış belirleyici olmuştur. Nitekim incelenen dönemde menkul kıymet getirisi 2,4 puan artışla %11,2'ye yükselmiştir. Diğer taraftan, takipteki alacaklardan alınan faizlerdeki azalışa karşın, ters repo işlemleri ile bankalardan ve para piyasalarından alınan faizlerdeki sırasıyla 248 milyon TL ve 111 milyon TL artış sonrasında sektörün faiz gelirleri 7.899 milyon TL yükselmiştir.

Önceki yılın aynı dönemine göre, mevduata ödenen faizler 3.202 milyon yükselmiştir. Bu dönemde, mevduat maliyeti 1,4 puan artarak Mart 2012'de %6,7'ye yükselmiştir. Ancak mevduata ödenen faizlerdeki artış, mevduat hacmindeki artışın görece düşük gerçekleşmesi nedeniyle bir miktar düşük gerçekleşmiştir. Kredi-mevduat faiz gelir/gider farkının tutar olarak artması, kredi getirisi-mevduat maliyeti marjındaki 20 baz puan artışın yanı sıra, esas olarak, kredi fonlamasında alternatif kaynakların kullanılması nedeniyle mevduat hacmindeki artışın görece düşük gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır. Nitekim kredilerden alınan faizlerin toplam gelirlere oranı incelenen dönemde 5 puan artışla %50,4'e yükselirken, mevduata ödenen faizlerin toplam gelire oranı sadece 1,5 puan artmış ve Mart 2012'de %31,1 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, repo maliyetindeki artışın yanı sıra, temelde hacim

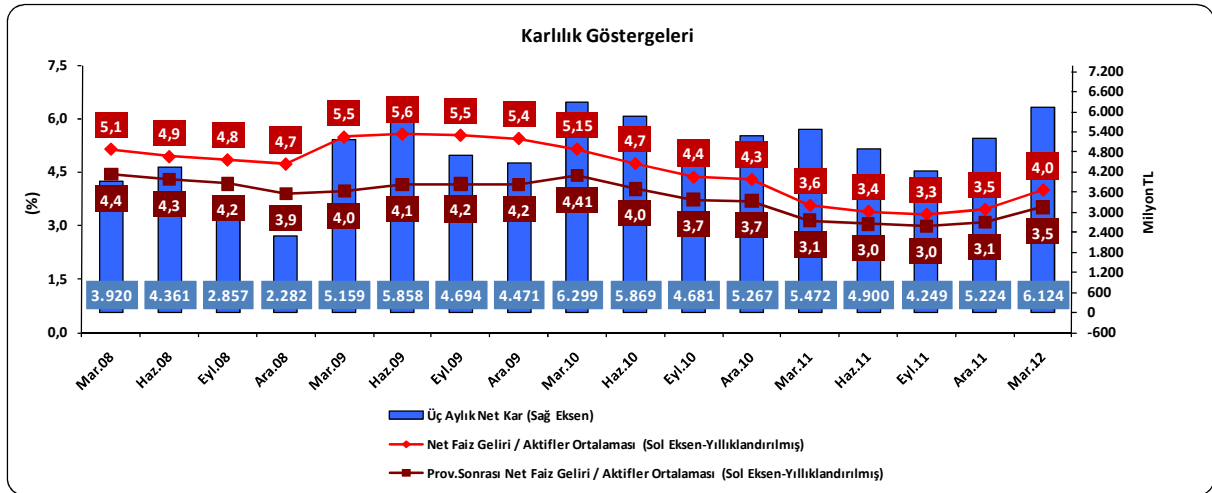
etkisi nedeniyle repo işlemlerine, bankalara ve para piyasası işlemlerine ve ihraç edilen menkul kıymetlere ödenen faizler sırasıyla 1.030 milyon TL, 362 milyon TL ve 343 milyon TL artmıştır. Bunların sonucunda bankacılık sektörünün net faiz gelirlerinde 2.920 milyon TL'lik artış gerçekleşmiştir. İncelenen dönemde net faiz marjı, kredi getirisi mevduat maliyeti marjındaki artışın yanı sıra, esas olarak menkul kıymet getirisindeki artış kaynaklı 0,4 puan yükselmiş ve Mart 2012'de %4 seviyesinde oluşmuştur.

Sektörün karşılık ayırma oranında, bir yıllık dönemde 4,6 puanlık azalış olmasına karşın takipteki alacaklar özel provizyonunun 368 milyon TL artması sonucunda, provizyon sonrası net faiz gelirlerinde %31,7 (2.551 milyon TL) artış gerçekleşmiştir. Özel provizyonlardaki artışın temel sebebi, dönem içinde yapılan tahsilatlardaki gerilemedir.

Bir yıllık dönemde, faiz gelirlerinin toplam gelirlere oranı 4,3 puan artarak %74,8'e, faiz giderlerinin toplam gelirlere oranı ise 4,5 puan artışla %41,7'ye yükselmiştir. Faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, Mart 2012'de 10,2 puan azalışla %179,5 düzeyine gerilemiştir.

İzleyen grafikte, 2008 yılından itibaren bankacılık sektöründe **üçer aylık dönemler** itibarıyla birikimsiz **kâr tutarı ile yıllıklandırılmış olarak net faiz gelirleri ve provizyon sonrası net faiz gelirlerinin ortalama aktiflere oranları** yer almaktadır.

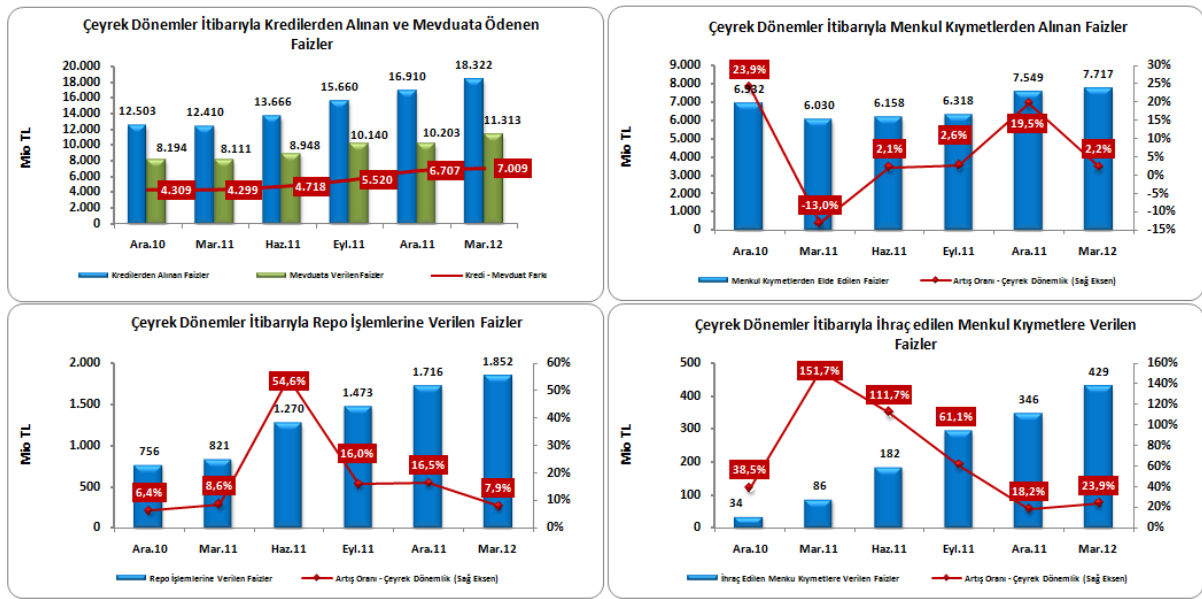
Grafik 28: Karlılık Göstergeleri

2011 yılı başından itibaren, çeyrek dönemler itibarıyla azalan dönem net karı, yılın son çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre artmış, 2012 yılının ilk çeyreğinde ise net faiz gelirlerindeki artış ve yüksek tutarlı temettü gelirleri nedeniyle Mart 2010'dan beri elde edilen en yüksek çeyrek dönemlik seviyeye ulaşmıştır. Diğer taraftan, 2011 yılının dokuz ayında ivme kaybederek gerileyen net faiz marjı, yılın son çeyreğinde özellikle menkul kıymet

getirisindeki artış ve kredi/mevduat marjındaki azalışın sona ermesi nedeniyle, Aralık 2011’de %3,5’e yükselerek Mart 2011’den beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Söz konusu veriler kümülatif tutarlardan hesaplandığından, yılın dokuz ayından sonra, küçük de olsa artış yönlü iyileşmenin olması, yılın son çeyreğindeki toparlanmanın görece güçlü olduğuna işaret etmektedir. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise kredi getirisi 1,5 puan artarken, mevduat maliyetindeki artışın 1 puan olması, menkul kıymet getirisindeki artışın ise 2 puan seviyesinde gerçekleşmesi nedeniyle net faiz marjı %4’e yükselmiş ve 2010 yılsonundan beri en yüksek seviyesine Mart 2012’de ulaşmıştır. Provizyon sonrası net faiz marjında da, 2010 yılsonundan beri, en yüksek seviye %3,5 ile Mart 2012’de gerçekleşmiştir.

Grafik 29: Temel Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

2011 yılının ilk çeyreğinde, **mevduata ödenen faizlerin**, hacim artışına karşın, mevduat faiz oranlarında belirgin bir artış oluşmaması ve mevduatın toplam kaynaklar içerisindeki payının azalmasının da etkisiyle azaldığı değerlendirilmektedir. Yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde fonlama tarafında alternatif kaynakların ağırlığı artmakla birlikte, rekabetçi fiyatlamalarla sağlanan hacim artışının neden olduğu mevduat maliyeti artışı mevduata ödenen faizlerde önemli düzeyde artışa yol açmıştır. Yılın dördüncü çeyreğinde, mevduat maliyetindeki ufak artışa karşın, mevduat hacmindeki artışın ağırlıklı olarak kur etkisi kaynaklı olması nedeniyle mevduata ödenen faizlerde, önceki çeyreğe göre kayda değer bir artış oluşmamıştır. **2012 yılının ilk çeyreğinde** ise, mevduat hacminde kayda değer bir artış oluşmamasına karşın, mevduat maliyetindeki artış sonucunda mevduata ödenen faizlerde 1.110 milyon TL’lik artış gerçekleşmiştir.

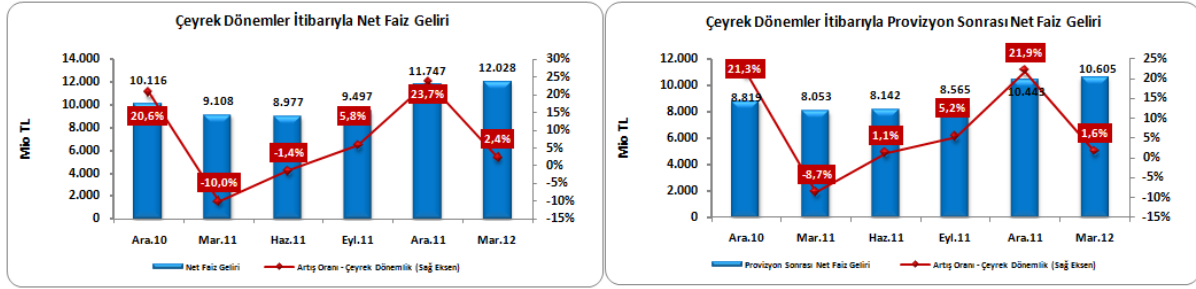
2011 yılının ilk çeyreğinde, zorunlu karşılık oranlarındaki artış nedeniyle bankaların plasmanlarını menkul değerler yerine, daha yüksek getirili kredilere kaydırması ve bunun da daha rekabetçi fiyatlamalara yol açması nedeniyle **kredilerden elde edilen faiz gelirleri**, 2010 yılının son çeyreğine göre azalmıştır. *Yılın ikinci çeyreğinden* başlayarak kredi hacmindeki artışın yanı sıra, kredi faiz oranlarında oluşan artış ve kredi getirisindeki bir miktar toparlanma nedeniyle kredilerden elde edilen faiz gelirlerinde, yüksek tutarlı artışlar gerçekleşmiştir. Yılın son çeyreğinde, yeni kredi fiyatlamaları daha yüksek faiz oranlarından gerçekleşmesine karşın, kredi artışının ivme kaybetmesiyle kredilerden elde edilen faiz gelirlerindeki artış önceki çeyreğe göre azalmıştır. *2012 yılının ilk çeyreğinde* ise, aktif artışının kredi hacmi artışıyla sağlanması ve kredi getirisindeki artış nedeniyle kredilerden alınan faizlerde, önceki çeyreğe göre, 1.413 milyon TL'lik artış gerçekleşmiştir

Kredi/mevduat faiz gelir/gider farkı 7.009 milyon TL ile *2012 yılının ilk çeyreğinde*, 2010 yılının son çeyreğinden beri en yüksek seviyesine yükselmiştir. Söz konusu yükselişte, sektörün aktif büyümesini temel olarak kredi hacmindeki artışla gerçekleştirmesinin yanı sıra, söz konusu artışın fonlanmasında mevduat dışında alternatif kaynaklara da yönelmesinin etkisi olmuştur.

2011 yılının ilk çeyreğinde, hem TÜFE'ye endeksli menkul değer faiz gelirlerindeki, hem de kar realizasyonu ve kaynak oluşturmaya yönelik menkul değer satışının da etkisiyle menkul değer portföyündeki azalış, **menkul değerlerden elde edilen faizlerin**, 2010 yılının son çeyreğine göre azalmasına yol açmıştır. Öte yandan 2011 yılının ikinci çeyreğinde, menkul kıymet portföyünden yapılan satışların hız kesmesi nedeniyle söz konusu kalemden kayda değer bir değişim oluşmamış, TÜFE'ye endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu katkısı nedeniyle yılın ikinci çeyreğinde menkul değerlerden elde edilen faiz gelirlerinde bir miktar artış gerçekleşmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde TÜFE'ye endeksli menkul kıymetlerin olumlu katkısındaki gerilemeye karşın, menkul kıymet portföyündeki artış nedeniyle menkul değerlerden elde edilen faiz gelirlerinin önceki çeyreğe göre yükseldiği belirlenmiştir. Yılın son çeyreğinde, menkul kıymet hacmindeki azalışa karşın, TÜFE'ye endeksli menkul kıymet reeskontlarının olumlu yüksek katkısı nedeniyle menkul değerlerden elde edilen faiz gelirleri, en yüksek çeyrek dönemlik değerine ulaşmıştır. *2012 yılının ilk çeyreğinde* ise ufak tutarlı da olsa hacim artışı ve menkul kıymet getirisindeki artışa karşın, TÜFE'ye endeksli menkul kıymetlerin olumlu katkısındaki gerileme nedeniyle menkul kıymetlerden alınan faizler, 2011 yılının son çeyreğindeki artışa göre oldukça ivme kaybetmiş ve sadece 167 milyon TL yükselmiştir.

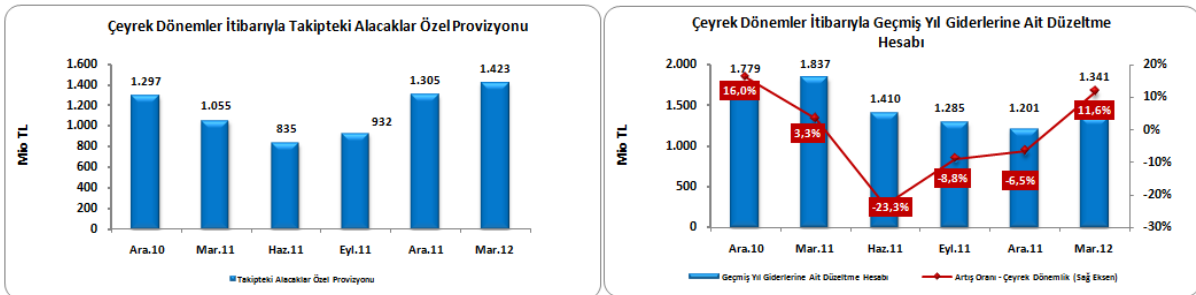
Diğer taraftan, 2012 yılının ilk çeyreğinde, çeyrek dönemlik ortalamalar açısından repo işlemlerinden elde edilen kaynaklar azalmasına karşın, Merkez Bankası'nın uyguladığı politikalar nedeniyle artan repo maliyetine bağlı olarak **repo işlemlerine verilen faizler** önceki çeyreğe göre %7,9 (136 milyon TL) artarken, **ihraç edilen menkul kıymetlere verilen faizler** %23,9 (83 milyon TL) artmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde, her iki kalem için yapılan faiz ödemeleri, 2011 yılı ortalamalarının üzerinde oluşmuştur.

Grafik 30: Çeyrek dönemler itibarıyla Net Faiz ve Provizyon Sonrası Net faiz Gelirleri

2012 yılının ilk çeyreğinde elde edilen 12.028 milyon TL **net faiz geliri**, 2010 yılsonundan beri elde edilen en yüksek çeyrek dönemlik net faiz geliridir. Temelde hacim etkisi, yeniden fiyatlamalar ve marjlardaki toparlanma nedeniyle, net faiz geliri, 2011 yılının son çeyreğine göre 280 milyon TL artmıştır. Ancak, 2010 yılının son çeyreğinden beri, en yüksek çeyrek dönemlik değerine ulaşan takipteki alacaklar özel provizyonu sonucunda **provizyon sonrası net faiz gelirleri** 2012 yılının ilk çeyreğinde, 2011 yılının son çeyreğine göre sadece 162 milyon TL artmıştır. Diğer taraftan, Mart 2011 döneminde %2 olan “faiz gelirleri/ortalama faiz getirili aktifler” oranı, Mart 2012’de %2,4’e yükselirken; %1,3 olan “faiz giderleri/ortalama faiz maliyetli pasifler” oranı ise %0,6’ya gerilemiştir.

Grafik 31: Aktif Kalitesine İlişkin Karlılık Verileri (Çeyrek Dönemler İtibarıyla)

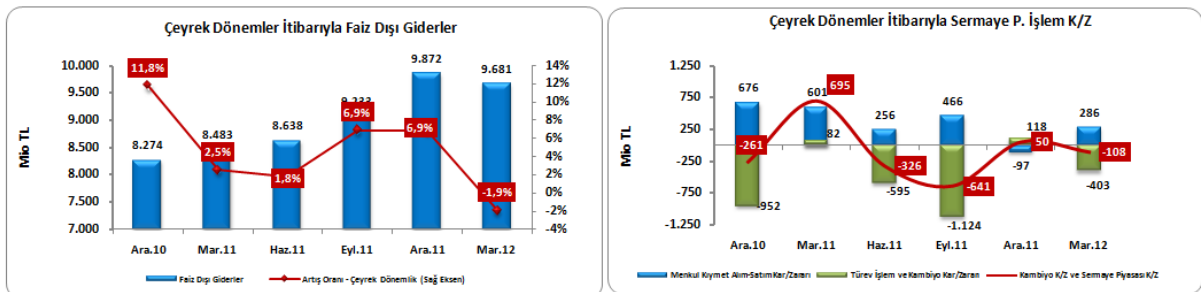
Takipteki alacaklar özel provizyonundaki azalış ile geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabındaki artış birlikte dikkate alındığında, 2010 yılsonundan beri, **varlık kalitesindeki iyileşme** dönem net karına en güçlü katkıyı 2011 yılının ilk çeyreğinde sağlamıştır. Yılın üçüncü çeyreğinde, söz konusu kalemlerin dönem net karına olan olumlu

katkısı, beklentilere paralel olarak azalmaya devam etmiş ve son bir yılda en düşük çeyrek dönemlik katkı bu çeyrekte gözlenmiştir. Yılın son çeyreğinde ise hem özel provizyonlardaki artış, hem de önceki yıl giderlerine ait düzeltme hesabındaki gerileme sonucunda, söz konusu kalemlerin toplamının olumlu katkısı ortadan kalmıştır. 2012 yılının ilk çeyreğinde ise bahse konu katkıda önceki çeyreğe göre bir miktar toparlanma gözlenmiştir.

Mart 2011 – 2012 döneminde, faiz dışı gelir kalemlerinden **bankacılık hizmet gelirleri** ile **kredilerden alınan ücret ve komisyonlar**, %13,1’lik (513 milyon TL) artışla 4.430 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Bu dönemde, kredilerden elde edilen ücret ve komisyonlar, 108 milyon TL yükselmiştir. Kredilerden elde edilen ücret ve komisyonların %57’si nakdi kredilerden, kalan kısmı gayrinakdi kredilerden elde edilmiştir. Öte yandan, esas olarak kredi kartı ücret ve komisyon gelirlerindeki artış nedeniyle, bankacılık hizmet gelirlerinde 405 milyon TL’lik artış meydana gelmiştir.

Diğer faiz dışı gelirin dönem net karına olan yüksek tutarlı olumlu katkısı, bu dönemde devam etmesine karşın, önceki yılın aynı dönemine göre söz konusu kalemin katkısı 231 milyon TL gerilemiştir. Geçmiş yıl giderlerine ait düzeltme hesabı bakiyesi, önceki yılın aynı dönemine göre 496 milyon TL azalmıştır. Bu dönemde, sektörün aktif satış kazançları 90 milyon TL gerilemiş, temettü gelirleri 225 milyon TL yükselmiş, bunların sonucunda faiz dışı gelirlerde 192 milyon TL artış gerçekleşmiştir. Çeyrek dönemler itibarıyla değerlendirildiğinde, 2012 yılının ilk çeyreğinde, bankacılık hizmetlerinden elde edilen gelirlerin, 2011 yılının son çeyreğindeki kadar güçlü olmasa da yüksek gerçekleştiği belirlenmiştir. Ayrıca yüksek temettü gelirlerinin de, 2012 yılının ilk çeyreğinde elde edilen net dönem karının, 2011 yılının son çeyreğinden yüksek gerçekleşmesinde, etkili olduğu belirlenmiştir.

Grafik 32: Faiz Dışı Giderler ile Sermaye Piyasası İşlem K/Z ve Kambiyo K/Z

Bir yıllık dönemde, bankacılık sektörünün **işletme giderleri**, temelde personel giderleri (262 milyon TL), kiralama giderleri (77 milyon TL) ile kredi kartları ve bankacılık hizmetlerine ilişkin promosyon uygulamaları giderlerindeki (72 milyon TL) artışa bağlı olarak

%12 (732 milyon TL) yükselişle 6.826 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Büyüme sürecindeki bankacılık sektöründe, ücret, komisyon ve bankacılık hizmet gelirleriyle işletme giderlerini karşılama oranı, son bir yıllık dönemde, %64,7'den %65,4'e yükselmiştir. Bir yıl önceki değeriyle kıyaslandığında, yüksek gerçekleşen faiz dışı giderler, net dönem karındaki artışın sınırlı düzeyde gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Esas olarak, işletme giderlerindeki, menkul değerler değer azalma provizyonlarındaki, verilen ücret ve komisyonlardaki artış nedeniyle faiz dışı giderler 1.199 milyon TL artmıştır. Bir önceki çeyreğe göre değerlendirildiğinde, *2012 yılının ilk çeyreğinde*, esas olarak muhtemel riskler için ayrılan özel karşılıklardaki ve diğer faiz dışı giderlerdeki azalış, faiz dışı giderlerdeki gerilemede belirleyici olmuştur.

Mart 2011'de kaydedilen menkul değer alım-satım karları¹⁰ ve türev işlem karları nedeniyle kar yazılan sermaye piyasası işlemlerinden, Mart 2012 döneminde, menkul kıymetlerden kar edilmesine karşın, türev işlemlerden yazılan zarar nedeniyle 2.840 milyon TL'lik artışla 1.983 milyon TL zarar edilmiştir. Menkul kıymet alım satım karları, önceki yılın aynı dönemine göre, 315 milyon TL azalarak Mart 2012'de 286 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde türev işlem karları da, swap işlemleri kaynaklı 2.522 milyon TL azalışla zarara dönmüştür. Bir yılda, 2.037 milyon TL artarak 1.875 milyon TL kar yazılan kambiyo işlemleri, dönem net karında, sermaye piyasası işlemleri yoluyla oluşan azalışın etkisini bertaraf edememiş ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının olağanüstü giderlerle birlikte dönem net karını artırıcı etkisi, önceki yılın aynı dönemine göre 787 milyon TL gerileyerek dönem net karını azaltıcı yönde gerçekleşmiştir. Öte yandan, riskten korunma işlemlerine ilişkin, etkin olarak nitelendirilen değerlendirme farkları özkaynaklar altında, riskten korunma fonları arasında gösterilmektedir. Mart 2012 itibarıyla negatif 615 milyon TL bakiye arz eden söz konusu değerlendirme farkları, etkinliğin sağlanamaması durumunda, zarar olarak gelir gider hesaplarına nakledilecektir.

Bankacılık sektöründe, bilanço içi açık pozisyon, bilanço dışı pozisyon ile kapatıldığından, genel eğilime paralel olarak kambiyo karı yazılan dönemlerde, türev işlemlerden zarar edildiği, bunun tersinin de genel olarak doğru olduğu gözlenmektedir. Bu çerçevede, Grafik 32'de, kambiyo kar/zararı ile türev işlem kar zararları birlikte verilmiş, sermaye piyasası işlem kar/zararının unsurlarından olan menkul kıymet alım-satım

¹⁰ Mart 2012 itibarıyla artan faiz oranları nedeniyle sektörde, satılmaya hazır menkul kıymetlerin gerçeğe uygun değeri ile itfa edilen maliyeti arasındaki farktan kaynaklanan ve özkaynaklar altında muhasebeleştirilen 191 milyon TL tutarında realize edilmemiş pozitif menkul kıymet değerlendirme farkı bulunmaktadır. Söz konusu tutar, 2011 yılsonunda, negatif 1.729 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

kar/zararına ayrıca yer verilmiş ve bu üç kalemin ortak etkisi değerlendirilmiştir. Buna göre, 2011 yılının ilk çeyreğinde, kambiyo zararının etkisini bertaraf eden türev işlem karları ile kar realizasyonu sonucunda 601 milyon TL düzeyinde gerçekleşen menkul kıymet alım-satım karları nedeniyle söz konusu kalemlerin toplam etkisi, dönem net karını artırıcı yönde olmuştur. Yılın ikinci çeyreğinde, türev işlem karları artmasına karşın, menkul değer satışlarının hız kesmesinin de katkısıyla menkul değer satış karlarının azalması ve kambiyo zararlarının artması sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi, dönem net karını 326 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleştirmiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde, menkul kıymet satış karlarının yüksek tutarlı, türev işlem karlarının düşük tutarlı olumlu katkısına karşın, TL'nin değer kaybına bağlı olarak kambiyo zararlarının artması sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 641 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleştirmiştir. Yılın son çeyreğinde ise menkul kıymet satış karlarındaki küçük tutarlı, türev işlem karlarındaki görece yüksek tutarlı azalışa karşın, kambiyo zararlarındaki azalış sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 50 milyon TL artırıcı yönde gerçekleştirmiştir. *2012 yılının ilk çeyreğinde ise* menkul kıymet satış karlarının görece yüksek tutarlı olumlu katkısına, TL'nin değer kazancına bağlı olarak kambiyo zararlarının artmasına karşın, türev işlem zararlarının yüksek tutarlı olumsuz etkisi sonucunda, söz konusu kalemlerin toplam etkisi dönem net karını 108 milyon TL azaltıcı yönde gerçekleştirmiştir.

Faiz dışı giderlerdeki yüksek tutarlı artışın yanı sıra, sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının azalarak azalış yönlü etki yapması, artan özel karşılık provizyonları ve sınırlı düzeyde artan faiz dışı gelirler nedeniyle **bir yıllık dönemde** bankacılık sektörü **faiz dışı gelir/gider dengesi** Mart 2011'deki %77,1 seviyesinden 10,6 puan azalarak Mart 2012'de %66,4'e gerilemiştir.

Sonuç olarak, personel giderleri, diğer faiz dışı giderler, verilen ücret ve komisyonlar ile menkul değerler değer azalma provizyonundaki artışa bağlı olarak artan faiz dışı giderlerin yanı sıra, artan özel provizyonlar ile vergi provizyonları ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının azalarak azalış yönlü etki yapması dönem net karını olumsuz yönde etkilemiştir. Ancak, temelde diğer faiz dışı gelirler ve aktif satış kazançlarındaki azalışa bağlı olarak sınırlı düzeyde artan faiz dışı gelirlerin yanı sıra, başta menkul kıymet getirilerindeki artışa bağlı olarak yükselen menkul kıymetlerden alınan faizler ile kredi/mevduat faiz gelir/gider farkının tutar olarak artması nedeniyle artan net faiz marjı, net faiz gelirlerinde artışa yol açmış, bu da net dönem karının artmasına neden olmuştur.

Son bir yıllık dönemde, özel bankaların net dönem karları azalırken, diğer banka gruplarının net dönem karları artmıştır. Bankacılık sektörü karının, Mart 2012 itibarıyla %47,1'i özel bankalar, %29'u kamu bankaları, %15,2'si yabancı bankalar, %4,7'si kalkınma ve yatırım bankaları ve %4'ü katılım bankaları tarafından elde edilmiştir.

Mart 2011 döneminde, 2.943 milyon TL olan **özel bankaların** dönem net karı, %2,1 oranında (60 milyon TL) azalarak Mart 2012 itibarıyla 2.883 milyon TL'ye gerilemiştir. Söz konusu azalışta, net faiz gelirlerindeki yüksek tutarlı artışa, kara dönen kambiyo zararlarına karşın, aktif satış kazançları ve diğer faiz dışı gelirlerdeki azalış kaynaklı sınırlı düzeyde artan faiz dışı gelirler, zarara dönen sermaye piyasası işlem karları, artan takipteki alacaklar özel provizyonları ile esas olarak diğer faiz dışı giderler, menkul değerler değer azalma provizyonları ve personel giderlerindeki artış nedeniyle yüksek gerçekleşen faiz dışı giderler etkili olmuştur. Özel bankalarda, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 14,1 puan azalışla Mart 2012'de, %172,9'a; faiz dışı gelir/gider dengesi ise 15,8 puan azalışla %71,6'ya gerilemiştir.

Kamu bankalarının net dönem karı ise incelenen dönemde, %17,6 oranında (265 milyon TL) artarak Mart 2012'de 1.772 milyon TL düzeyinde gerçekleşmiştir. Kamu bankalarının net dönem karındaki artışta, görece sınırlı düzeyde artan faiz dışı giderlere, diğer faiz dışı gelirlerdeki ve aktif satış kazançlarındaki azalış kaynaklı gerileyen faiz dışı gelirlere, zarara dönen sermaye piyasası işlem karlarına karşın, kara dönen kambiyo zararları ve esas olarak yüksek tutarda artan faiz gelirleri sonucunda artan net faiz gelirleri etkili olmuştur. Kamu bankalarında, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 5,3 puan azalışla Mart 2012'de, %170,2'ye; faiz dışı gelir/gider dengesi ise 11,9 puan azalışla %56,6'ya gerilemiştir.

Zarara dönen sermaye piyasası işlem karlarına ve görece düşük tutarda da olsa artan faiz dışı giderlere karşın, kambiyo karının artması, esas olarak yüksek tutarda artan faiz gelirleri sonucu yükselen net faiz gelirleri ile bankacılık hizmet gelirleri kaynaklı artan faiz dışı gelirler nedeniyle **yabancı bankaların** net dönem karı, önceki yılın aynı dönemine göre, %50,7 (312 milyon TL) artarak Mart 2012 itibarıyla 928 milyon TL'ye yükselmiştir. Yabancı bankalarda, faiz gelirlerinin faiz giderlerini karşılama oranı, 14,6 puan azalışla Mart 2012'de, %201,1'e gerilemiş, faiz dışı gelir/gider dengesi ise diğer banka gruplarındaki azalışın aksine 0,6 puan artışla %65,7'ye yükselmiştir.

Kalkınma ve yatırım bankalarında bankacılık hizmet gelirlerindeki azalış kaynaklı gerileyen faiz dışı gelirlere, personel gideri artışı kaynaklı artan faiz dışı giderlere ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı katkısının

azalarak dönem net karına azalış yönlü katkı yapmasına karşın, artan net faiz gelirleri nedeniyle net dönem karı, önceki yılın aynı dönemine göre %29,6 (66 milyon TL) artarak Mart 2012 itibarıyla 291 milyon TL'ye yükselmiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının faiz dışı gelirlerinin faiz dışı giderlerini karşılama oranı, Mart 2012'de önceki yılın aynı dönemine göre 22,3 puan azalışla %48,3'e gerilemiştir.

Katılım bankalarının net dönem karı, bir yıllık dönemde, %43,3 (73 milyon TL) oranında artarak Mart 2012 itibarıyla 243 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu artışta, kar payı dışı gelirlerden fazla artan kar payı dışı giderlere ve artan özel provizyonlara karşın, kredi/toplanan fon kar payı gelir/gider farkındaki artış kaynaklı artan net kar payı gelirleri ve sermaye piyasası işlem kar/zararı ile kambiyo kar/zararı toplamının dönem net karını artırıcı etkisindeki yükseliş etkili olmuştur. Katılım bankalarının kar payı gelirlerinin kar payı giderlerini karşılama oranı, diğer banka gruplarındaki azalışın aksine 5,4 puan artışla Mart 2012'de, %197,4'e yükselmiş, kar payı dışı gelir/gider dengesi ise 0,9 puan azalışla %67,1'e gerilemiştir.

İzleyen dönemde, fonlama tarafında oluşabilecek maliyet artışlarının net faiz marjı üzerinde baskı oluşturabileceği, takipteki alacaklarda bir miktar artış oluşabileceği ve ağırlıklı olarak bu artışın dönem net karının yönünü belirlemede etkili olacağı değerlendirilmektedir.

Tablo 22: Banka Grupları İtibarıyla Özkaynak ve Aktif Karlılığı (%)

	Aktif Karlılığı			Özkaynak Karlılığı		
	Mar.11	Mar.12	Fark (Puan)	Mar.11	Mar.12	Fark (Puan)
Kamu bankaları	0,5	0,5	0,0	5,3	5,6	0,2
Yabancı bankalar	0,5	0,6	0,1	3,8	4,9	1,1
Bankacılık Sektörü	0,5	0,5	0,0	4,2	4,2	0,0
Katılım bankaları	0,4	0,4	0,1	3,1	3,9	0,8
Özel bankalar	0,6	0,5	-0,1	4,5	3,9	-0,6
Kalkınma ve yatırım bankaları	0,7	0,7	0,0	1,6	1,9	0,3

Sektörün özkaynak ve aktif karlılığında önceki yılın aynı dönemine göre herhangi bir değişiklik olmamıştır. Mart 2012'de özkaynak karlılığı %4,2, **aktif karlılığı** %0,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde, kamu bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının aktif karlılığı değişmezken, özel bankaların aktif karlılığı azalmış, özel bankaların özkaynak karlılığındaki azalış sektörün özkaynak karlılığının aynı kalmasına yol açmıştır. Mart 2012 itibarıyla en yüksek özkaynak karlılığı olan banka grubu, %5,6 ile kamu bankaları iken, en yüksek aktif karlılığı olan banka grubu %0,7 ile kalkınma ve yatırım bankalarıdır. En fazla

öz kaynak karlılığı artışı 1,1 puan ve 0,8 puanla sırasıyla yabancı bankalarda ve katılım bankalarında gerçekleşirken, en fazla aktif karlılığı artışı 0,1 puanla yine aynı banka gruplarında gerçekleşmiştir.